Lodzer Tageblat № 198

Opłata pocztowa uiszcz. ryczałtem

פּרייז 10 גראשען

לאָדזער טאַגעבלאַט

היינט 6 זייטען

רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: פּיעטריקאָווער 16. טעלעפאָנען פון: רעדאַקציע 10057, פון אדמיניסטראַציע 10047.

מאָנטאַג, א׳ אלול פ׳ שופטים תר״צ | 25 sierpnia 1930 r. | 23-טער יאהרגאַנג

היינט — דער טאג פון ענטשיידונג

וועגען דער נייער רעגירונג און וועגען גורל פון סיים

צי וועט דער סיים פונאנדערגעלאזט ווערען?—רעפארם פון דער קאנסטיטוציע.—געשפּרעך פון מארשאל פילסודסקי מיט׳ן מלוכה-פּרעזידענט זאל היינט פערעפענטליכט ווערען. — פילסודסקי בלייבט קריגס-מינ.

צענטראלעוו בעראט זיך וועגען דער ווייטערדיגער טאקטיק

היינט — די נאמינאציע פון דער נייער רעגירונג

וו אַר ש א. (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) אין די פּאָליטישע קרייזען האָט טען זיך היינט בעשעפטיגט מיט דער פראַגע, פארוואס איז אָפּגעלעגט געוואָרען די דעציזיע וועגען שאַפען די נייע רעגירונג ביז מאָנטאג, מען האָט זיך אויך געשטעלט די פראַגע צי צוזאַמען מיט דער נאָמינאַציע פון נייעס קאַבינעט, זאָלען אויך קומען אַקטען וועגען סיים, קאָנסטיטוציע א. א. וו.

קיין ענטפער האָט מען אָבער אויף דער פראַגע נישט געפונען און מען וואַרט, אַז מאָרגען וועט אַלץ ענטשיידען ווערען.

מען האָט אויך געשמועסט, אַז מאָרגען וועט פערעפענטליכט ווערען דאָס געשפּרעך, וואָס מאַרשאַל פּילסודסקי האָט געפיהרט מיט׳ן מלוכה-פּרעזידענט. פון דאָזיגען געשפּרעך זאָל קלאָר ווערען, וואָס עס וועט געשעהען מיט׳ן סיים.

היינט איז דער מלוכה-פּרעזידענט אַרויסגעפאָהרען קיין ספאלא און מאָרגען קומט ער צוריק קיין וואַרשא. מאַרשאַל פּילסודסקי איז היינט אינדערפריה אַרויס געפאָהרען קיין סולעיזוועק און אין אוונד צוריקגעקומען קיין וואַרשא.

היינט וועט אונטערגעשריבען ווערען די נאָמינאַציע און דער נייער קאַבינעט וועט אָפּגעבען אין שלאָס די שבועה.

מאַרשאַל פּילסודסקי זאָל זיין גישט בלויז פרעמיער נאָר זאָל אויך פערבלייבען קריגס-מיניסטער.

אראבישער פּראָטעסט-שטרייק

דורכגעגאַנגען רוהיג אין גאַנץ ארץ-ישראל

רעגירונג קאָנפיסקירט דעם אויפרוף פון גרויס-מופטי

ירושלים, 24. אויגוסט (יט״א) דער אַראַבישער פּראָטעסט-שטרייק איז אַדורכגעגאַנגען רוהיג. בלויז אַ העלפט פון די אַראַבישע געוועלבער זענען געווען געשלאָסען.

די רעגירונג האָט קאָנפיסקירט אַן׳אויפרוף פון גרויס-מופטי, וועלכער רופט צום שטרייק. די אַראַבישע עקזעקוטיווע האָט ערקלערט, אַז טראָץ די שטערונג וועט דער שטרייק דורכגעפיהרט ווערען. די גאַנצע פּאָליציי איז מאָביליזירט.

צענטראלעוו בעראט זיך

וו אַ ר ש אָ (טעלעפאָניש פון אונזער קאָרעספאָנדענט) דער צענטראָלעוו האָט היינט אָפּגעהאַלטען אַ בעראַטונג וועגען דער געשאַפענער לאַגע און האָט אויך בעהאַנדעלט די פראַגע מכח דער ווייטערדיגער טאַקטיק אין פאַל אויב דער סיים וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען.

אין די סיים-קרייזען איז מען זיכער, אַז דער סיים וועט פונאַנדערגעלאָזט ווערען און עס וועט אַרויסגעגעבען ווערען אַ דעקרעט וועגען נייע וואַהלען.

טויזענד יודישע משפּחות פערלירען דאס רעכט אויף ארבייט אין ליטא

קאָוונע (יט״א) די ליטווישע רעגירונג האָט אַרויסגעגעבען אַ פעראָרדנונג, לויט וועלכער די בעזיצער פון די א. ג. נאַנסען-פּעסער האָבען נישט קיין רעכט זיך צו פערדונגען אויף אַרבייט אין ליטע. די דאָזיגע פעראָרדנונג, וואָס איז געווענדעט כמעט אויסשליסליך געגען יודען, האָט דאָ געמאַכט אַ שווערען רושם.

נייע סענסאציאנעלע רעדע פון מינ. טרעוויראנוס

בערלין, 24. אויגוסט. (ספ. צום „ל. ט") אויף אַ פערזאַמלונג פון דער קאָנסערוואַטיווער פּאַרטיי אין פּרעמען האָט טרעוויראנוס ווידער געהאַלטען אַ רעדע, אין וועלכער ער האָט גערעדט וועגען דער רעוויזיע פון די מזרח-גרענעצען. ער האָט אויך בערוהרט זיין רעדע פון 10. אויגוסט. ער האָט אָנגעוויזען, אַז אין אויסלאַנד האָט זיין רעדע געפונען זעהר אַ לעבהאַפטען אָפּקלאַנג. די גאַנצע וועלט בעוואונדערט, ווי אַזוי אַ נישט-בעוואָפענט פאָלק וויל זיך נישט רעכענען מיט דער גרויס פון די כחות פון דאָזיגען פאָלק און האָט דעם מוט אַרויסצוזאָגען, דאָס וואָס עס פיהלט.

ווייטער האָט ער אונטערגעשטראָכען, אַז די אונטערהאַנדלונגען וועגען יאָנג-פּלאַן האָבען זיך געדאַרפט אָנהויבען מיט אַ יאָהר שפעטער.

סער דזשאן פילבי אנגענומען דעם איסלאם

ירושלים (יט״א) פון העדזשאַס טיילט מען מיט, אַז דער בעקאַנטער ענגלישער פּאָליטיקער און קענער פון נאָהענטען מזרח, סער דזשאָן פילבי, האָט אָנגענומען דעם איסלאַם.

די אַראַבישע פּרעסע איז נישט צופרידען מיט פילבי׳ס איבערגאַנג צום איסלאַם און רופט איהם „פּאָליטישער און געשעפטס-מוזולמענער". „פּאַלעסטיין" שרייבט, אַז פיל נישט-גלויביגע זענען אין משך פון לעצטען יאָהר איבערגעגאַנגען צום איסלאַם צוליב זייטיגע צוועקען.

צוזאמענשטויס פון א טראמוויי מיט א וואגען

(§) אויף פּאַביאַניצער שאָסע האָט נעכטען פּאַסירט אַ שווערער פּאָרפאַל מיט אַ דאָרפישער פרוי, די 46-יעריגע לעאָנאָרא קרוטשקאָווסקאַ. אַזוי הייסט די פרוי, פון רודאַ-פּאַביאַניץ איז זי געפאָהרען מיט אייזען קיין לאָדז. נעבען דער טראַמוויי-סטאַציע אין קוראַק האָט די פרוי איינגעהאַלטען דאָס פערד און זיך געשטעלט נעבען די שינעס פון טראַמוויי, ווילענדיג אַראָפּנעהן פון וואָגען. אין זעלבען מאָמענט איז אָפּגעפאָהרען דער טראַמוויי פון פּאַביאַניץ און זיך אָנגעשטויסען אין דער פוהר פון שטאַרקען שטויס איז די פרוי אַראָפּגעפאַלען פון וואָגען מיט׳ן קאָפּ אויף אַ שטיין און איז שווער פערוואונדעט געוואָרען.

פּאָגאָטאָוויע האָט איהר ערטיילט הילף און זי אָפּגעפיהרט אַ היים.

געהיימניספולער זעלבסטמארד

(ב) נעבען דאָרף יוסטינאָוו, הינטער לאָדז האָט מען געפונען ליגען אַ פער׳הלש׳טע פרוי. פּאָגאָטאָוויע האָט זי אָפּגעפיהרט אין שפּיטאָל, וואו עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז די פרוי איז פער׳סמ׳ט. פּאָליציי פיהרט אַן אויספאָרשונג ווער עס איז די זעלבסטמערדערין און די סיבות פון׳ם זעלבסטמאָרד.

שטאַטיש טעאַטער צעגעלניאַנא - 63 -

לעצטע גאַסטראָלן ווילנער טרופּע יאהר XV אַנפ. מ. מזאה

היינט מאָנטאָג, ד. 25-טען אויגוסט, 8.45 אָוונד

„דער גולם"

— פון — ה. לייוויק

מהר״ל	יעקב ווייסליץ	טאַדעאוש	שמחה נאַטאַן
גולם	דניאל שפּירא	מאַנאַך	יואל בערגמאַן
שמש	מיכאל מעסינגער	אליהו הנביא	יעקב מאַנסדאָרף
רביצין	רבקה גאמארסקאַ	משיח	דוד בירנבוים
דבורה׳לע	אסתר גאָלדענבערג	געקרייצטער	יעקב קורלענדער
תנחום	יוסף קאַמען	דער גייסט פון גולם	
2-טער גולם	מנחם דיאַמאַנט	די געשטאַלט פון טאַדעאוש	

רעזשי און אינסצענ.: דוד הערמאַן. מוזיק: הענעך קאָן.

דער פאַר-פערקויף פון בעשטעלונגס-בילעטען צו בעקומען ביי דער קאַסע פון שטאָטישן טעאַטער פּיעטריקאָווער 74.

7-קלאַסיגע שולע און פרעבעלשולע — די רענאָמירטע — ערציהונגס-אַנשטאַלט פון

קאַצענעלזאָן-נאַחומאָוו

נאַד לודקאַ 8 (צווישען נאָוואָמיעסקאַ און ווסכאָדניאַ) טעלעפאָן 177-01 (פון 11 ביז 2)

קינדער אין שול-צוואַנג עלטער ד. ה. פון 7 ביז יאָהר ווערען אָנגענומען אין די קלאַסען A, B, C, I, II, III, IV. אין פאָרבערייטונגס-קלאַס A° ווערען אָנגענומען ענטוויקעלטע קינדער פון 5½–7 יאָר. אין די פרעבעל-שולן קינדער פון 3–7 י.

חוץ דעם אַלגעמיינעם שול-פּראָגראַם, קענען די אָרטאָדאָקסישע קינדער גענ׳סען פון נאַכמיטאַג-חדר, וואו ס׳ווערט געלערנט גרינדליך אַלע למודי-קודש, דהיינו: חומש, רש״י נ״ך, גמרא ותוספות דורך מלמדים ספּעציאַליסטען אונטער דער פּערזענליכע השגחה און הנהלה פון בעוואוסטען למדן ר׳ יעקב בנימין קאַצענעלזאָן. בעמ. די צאָהל שעה׳ן, ווי אויך מלדים פאַר למודי קודש זענען היי-יאָהר בעדייטענד פערגרעסערט. פאַר פיזיש שוואַכע קינדער, ווי אויך פאַר אונבעמיטעלטע עגז. א

נאַכמיטאַג-שולע נאַכמיטאַג - חדר | ביליגער ביז 50% | נאַכמיטאַג-פרעבעל-שולע

דער קאנגרעס פון „שומרי שבת" אין בערלין

די פייערליכע ערעפנונג.— געקומען צוויי הונדערט דעלעגאטען פון דער גאנצער וועלט

בערלין, 24 אויגוסט (יט״א) אין זאַל פון „זינגעד-פערבאַנד" האָט זיך היינט געעפענט דער אַלוועלטליכער קאָנגרעס פון שומרי-שבת. עס זענען אַנוועזענד 200 דעלעגאַטען פון דער גאַנצער יודישער וועלט און פיל הונדערטער געסט.

דער קאָנגרעס שטעלט מיט זיך פאָר אַ פערזאַמלונג פון פּראָמינענטע יודען און אָנגעזעהענע פיהרער פון די גרעסטע יודישע קהלות. עס זענען אויך דאָרט פערטרעטען אַ גרויסע צאָהל רבנים און רביים, ווי דער לובאַוויטשער, דער ראַדזימינער א. א.

די ערעפנונגס-רעדע האָט געהאַלטען דער פּרעזידענט פון וועלט-פערבאַנד „שומרי שבת" פּראָפ. גרינבערג.

דער פאָרשטעהער פון דער פּרייסישער רעגירונג, פּראָפ. זאָבערנהיים, האָט בעגריסט די רעליגיעזע יודישע אָנפיהרער, און ער האָט ערקלערט, אַז מיט׳ן שבת האָט די וועלט פערבונדען דעם געדאַנק פון אַן׳אָפּרוה-טאָג. די דייטשע רעגירונג סימפּאַטיזירט מיט דער שומרי שבת - בעוועגונג און אין דער דייטשער קאָנסטיטוציע איז פערזיכערט געוואָרען דער שול-יוגענד די אָפּהיטונג פון שבת.

עס בעגריסט דאַן אַ פאָרשטעהער פון פערבאַנד פון די דייטשע קהלות אין אויסלאַנד, אַ פאָרשטעהער פון ראַבינער-פערבאַנד. הרב בערלין בעגריסט דעם צוזאַמענפאָהר אין נאָמען פון מזרחי, און ר׳ יעקב ראָזענהיים פון „אגודת ישראל".

דער אויבער-ראַבינער פון אירלאַנד הרב הערצאָג רעפערירט וועגען דעם הייליגען פאַקט פון שבת, זעלבערגער רעדט וועגען דער בעציהונג פון שומרי שבת צו דערווירטשאַפט.

דער צוזאַמענפאָהר וועט דויערען 3 טאָג.

—:0:—

די ווינער בעראטונגען פון וועלט-מזרחי

ווין (י.ט.א.) ווי מיר האָבען שוין טעלעגראַפיש מיטגעטיילט האָט דאָ אָבגעהאַלטען בעראַטונגען דער „ועד הראשי" פון דער אַלוועלטליכער מזרחי-אָרגאַניזאַציע. אַלס פאָרזיצער פון דער בעראַטונג איז געוועהלט געוואָרען דעפּ. ה׳ פאַרבשטיין. אין נאָמען פון „מרכז העולמי" האָט די בעראַטונג געעפענט הרב מאיר בערלין, וועלכער האָט אין זיין רעדע געגעבען אַן׳איבערבליק איבער דער אַלגעמיינער לאַגע און די שטימונגען פון ישובה די פערזאַמעלטע האָבען בעעהרט דאָס אָנדענקען פון די יודישע קרבנות, וואָס זענען אומגעקומען בעת די אונרוהען אין ארץ-ישראל און פון פערשטאָרבענעם מזרחי פיהרער הרב רעמיגאַלסקי. הרב בערלין האָט אָנגעוויזען אויף פינאַנציעלע שוועריגקייט אין צוזאַמענהאַנג מיט׳ן ווירטשאַפטליכען קריזיס אין פערשידענע לענדער און האָט פעסטגעשטעלט, אַז דער איינפלוס פון מזרחי אוים׳ן יודישען לעבען אין ארץ-ישראל פערשטאַרקט זיך. הרב פישמאַן האָט רעפערירט וועגען דער לאַגע און די שטימונגען פון די גלות-לענדער. הרב שפּיראָ האָט בעריכטעט וועגען פינאַנצען און דעם „קרן-ארץ-ישראל של מזרחי". הרב טייטעלבוים האָט בעריכטעט וועגען דער לאַגע אין אַמעריקאַ אין דער שטענדיגער בודזשעט-קאָמיס ע זענען געוועהלט געוואָרען: הרב בראָד, דר. פעדערבוש (פּוילען) הרב אָסטראָווסקי (ירושלים) גדליה-בובליק (ניו-יאָרק), אַלעקסאַנדער אַדלער (בערלין) און בענאַכאָווסקי (אייווערפען).

געשעפענט די סעסיע פון ציונ. אקציאנס-קאמיטעט

באַנק בעגייסטערט פון דער יודישער קאָלאָניזאַציע אין א"י.—55 טויזענד יודישע משפחות קענען אין דער נאָהנטסטער צײַט קאָלאָניזירט ווערען אין א"י.— ד"ר רופּין פאָדערט צו שאַפען אַ ספּעציעלען פונדשעט פאַר ווירטשאַפטליכע ענינים. — דעפיציט אין היי־יעהריגער ציוניסטישער בודזשעט

הײַנט ווייצמאַנ'ס פּאָליטישע עקספּאָזע

קריטישע שטעלונג געגען לאָרד פּאַספילד

בערלין, 24. אויגוסט. (יט"א) היינט מיטאָג האָט זיך געעפענט די זיצונג פון ציוניסטישען אַקציאָנס-קאָמיטעט. אין דער בעראַטונג בעטייליגען זיך 60 פערזאָן.

לעאָ מאָצקין האָט געהאַלטען די ערעפנונגס-רעדע, דר. רופּין האָט רעפעּרירט וועגען דער לאַגע אין א"י און וועגען די פערהאַנדלונגען מיט סער סימפּסאָן. פּראָפ. חיים ווייצמאַן און וואַרבורג קומען היינט בייַנאַכט קיין בערלין.

בערלין, 24. אויגוסט (יט"א) ווי יט"א דערוויסט זיך, איז אויף אַ פּריוואַטער בעראַטונג פון די ציוניסטישע קרייזען אָנגענומען געוואָרען אַ זעהר קריטישע שטעלונג צו לאָרד פּאַספילד, פאַרוואָס ער האָט נישט מבטל געמאַכט די עמיגראַציע-גזרה, איידער עס האָט זיך געעפענט די זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט. אין די דאָזיגע קרייזען האָט מען לאָרד פּאַספילד'ן אנגעוויזען, אַז דערמיט וואָלט די איצטיגע ציוניסטישע לייטונג זעהר פיל געוואונען אויף די זיצונגען פון אַקציאָנס-קאָמיטעט.

לאָרד פּאַספילד האָט אָבער ערקלערט, אַז ביז ער וועט נישט האָבען סימפּסאָנ'ס בעריכט קאָן ער נישט אָננעמען קיין שום בעשלוס.

בערלין, 24. אויגוסט. (ימא) די ערעפנונגס-רעדע אויף דער סעסיע פון אַקציאָנס-קאָמיטעט האָט געהאַלטען לעאָ מאָצקין ער דערמאָנט אין וואַרימע ווערטער דעם פערשטאָרבענעם פּאָדליעשעווסקי און בעגריסט דערויף די אַמעריקאַנער געסט רובּין, יוליאַן מעק און ה' יאַקאָבי. נאָכדעם הויבט מאָצקין אָן דעם אינגענטליכען טייל פון דער עפענונגס-רעדע. ער זאָגט, אַז אויף דער סעסיע קען בערלין האָבען זיך צונויפגענומען פיל דעלעגאַטען, פאַרשטעהער פון די ציוניסטישע לאַנד-אָרגאַניזאַציעס. דאָס בעווייזט, ווי שטאַרק עס איז דער אינטערעס און דער ציוניסטישער וועלט צו דער זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט און צוזאַמענהאַנג מיט דער ערנסטקייט פון דער לאַגע.

נאָך מאָצקינ'ען האַלט זיין רעפעראַט ד"ר רופּין. ער שילדערט די ווירטשאַפטס-לאַגע אין א"י און רעדט אַרום די קאָלאָניזאַציע-פּראָבלעמען. ער כאַראַקטעריזירט סער סימפּסאָנ'ען אַלס פּראָוואָרפלאָזע פערזענליכקייט, וואָס האָט בעטראַכט די א"י-פראַגען מיט דער גאַנצער ערנסטקייט. מיר האָבען זיך אָבגעזאָגט פון קאָמפּראָמיסען, ווייל מיר ווי ער בעוויזט ער דאָס גאַנצע מאַטעריאַל. נישטאָ וואָס צו בעהאַלטען. מיר האָבען איהם ערקלערט, אויב די רעגירונג וויל שאַפען אַ לאַנדווירטשאַפטליכע באַנק, וואָס זאָל געבען קורץ-טערמינירטע קרעדיטען די אַראַבער, זאָל זי עס טון, אָבער זאָל זי אונז אויך געבען לאַנג-טערמינירטע קרעדיטען מיר האָבען אונטערגעשטראָכען, אַז די ווירטשאַפטליכע לאַגע לאָזט זיך נישט בעשטימען דורך מאַטעמאַטישע אומרעכנונגען. ענגלאַנד דאַרף ערטיילען אונז פולע ווירטשאַפטליכע פרייהייט, אומאָפּהענגיג דערפון צי סימפּסאָן וועט קומען צו געוויסע אויספירונגען, אָדער ער וועט זיך בעגרעניצען נאָר צו בעשרייבען וועגען דער לאַגע.

יעדענפאַלס איז זיכער, אַז סימפּסאָן איז אומגעהויער בעגייסטערט פון אונזער קאָלאָניזאַציע אין א"י. ער האָט אונז ערקלערט, אַז ער האָט אין ערגיץ נישט געזעהן אַזעלכע קאָלאָניסטען ווי אין א"י.

אַ גאַנץ בעזונדערען איינדרוק האָט אויך אַרויסגערופען פון א"י דער ענגלישער פאָרשער פון דער קאָאָפּעראַטיווער בעוועגונג שפּיצלאַנד. הגם ער איז געקומען קיין א"י בלויז אויסצופאָרשען די אַראַבישע קאָאָפּעראַטיווע בעוועגונג, האָט ער פאַר איין וועגם אויך געפאָרשט די יודישע קאָאָפּעראַציע אין א"י און איז געקומען צום אויספיהר, אַז זי איז די בעסטע אויף דער וועלט.

צום סוף האָט ד"ר רופּין פאָרגעשלאָגען אויסצוטיילען די הוצאות אויף דער לאַנדווירטשאַפט פון אַלגעמיינעם ציוניסטישען בודזשעט און צו שאַפען אַ ספּעציעלען ווירטשאַפטליכען בודזשעט.

בערלין, 24. אויגוסט. (ימא) אויף דער זיצונג פון אַקציאָנס-קאָמיטעט האָט ד"ר רופּין מיטגעטיילט, אַז אויף דער קאָנפערענץ מיט סימפּסאָנ'ען האָט די ציוניסטישע עקזעקוטיווע אָנגעוויזען ווי פיל פרייער באָדען עס איז נאָך פאַראַן פאַר קאָלאָניזאַציע-צוועקען. ער האָט אָנגעוויזען אויף גרויסע שטחים ביים ים, ביים ירדן א. א.

די ציונ. עקזעקוטיווע שטעהט אויפ'ן שטאַנדפּונקט, אַז אין דער נאָהענטסטער צייט קאָנען קאָלאָניזירט ווערען 55 טויזענד יודישע משפחות און דערביי נים צו ברענגען קיין שאָדען דער אַראַבישער בעפעלקערונג, און אויך דורך ער מעגליכען די אַראַבער צו בעקומען באָדען אַנדערשוואו און דורך הויבען זייער לעבענס-ניוואָ. די ציוניסטישע עקזעקוטיווע האַלט פאַר נויטיג צו בעשטימען אויף דעם צוועק 300 טויזענד פונט.

נאָך רופּינ'ען גיט אָפּ דעם בעריכט פון קרן-היסוד ד"ר האַנטקע. ער שטעלט פעסט, אַז דער הילפס-פאָנד האָט אויסער אַמעריקא געבראַכט 240 טויזענד פונט. דאַנקען האָט דער עליה-קאַמפּיין נישט געגעבען קיין געהעריגע רעזולטאַטען.

אוסישקין גיט אָפּ דעם בעריכט פון קרן-קימת. ער זאָגט, אַז נישט-קוקענדיג אויף דער פאַרשטאַרקטער טעטיגקייט פון לאַנד ציוניסטישע פאָנדען, זענען די הכנסות פון קרן-קימת געשטיגען אויף 25 פּראָצ. דעם 5. אָקטאָבער פאָהרט אוסישקין קיין אַמעריקא צום 5-מיליאָן דאָלאַר-קאַמפּיין פאַר א"י.

אַנ'אויספיהרליכען בעריכט גיט אָפּ בערנאַרד סענאַטאָר. ער קומט צום אויספיהר, אַז צום בודזשעט פון 750 טויזענד פונט האָבען געפעהלט גאַנצע 800 טויזענד פונט. פון די 300 טויזענד פונט, וואָס האָבען געזאָלט געזאַמעלט ווערען אין אייראָפּא, האָט מען געזאַמעלט סך-הכל נאָר 50 טויזענד פונט און פון די 450 טויזענד פונט אין אַמעריקא — נאָר 210 טויזענד פונט.

דעם ווייטערדיגען רעפעראַט פון א"יש בעריכט האָט געהאַלטען וואַרבורג.

מאָרגען 4 נאָכמיטאָג וועט פּראָפ. ווייצמאַן האַלטען זיין פּאָליטישען עקספּאָזע.

אוקראַינישע טעראָר-אַקטען אין גאַליציען

פערברענט 5 וואַגאָן תבואה אין רודקי,—אויפרייס אויף די שינעס איו טאַרנאָפּאָל. — רעוויזיעס און אַרעסטען.— פער'חתמ'עט דעם לאָקאַל פון סעלראָב

גרויסער פּראָטעסט-מיטינג געגען די טעראָר-אַקטען אין לעמבערג

לעמבערג (טעלעפאָניש צום „לאָדזער טאַגעבלאַט") אומבעקאַנטע פערברעכער האָבען היינט אונטערגעצונדען אַ גוט ביי רודקי. עס זענען פערברענט געוואָרען 5 וואַגאָנען תבואה.

אויף דער באַהן-ליניע נעבען טאַרנאָפּאָל האָבען די אוקראַינישע טעראָריסטען אונטערגעוואָרפען אַ פּאַקעט, וואָס האָט ענטהאַלטען אויפרייס-מאַטעריאַלען. ווען דער צוג איז אַריבערגעגאַנגען אויף די שינעס האָט דער פּאַקעט אויפגעריסען, אָבער עס האָט דעם צוג נישט געשאַדט.

לעמבערג. (טעלעפאָניש צום „ל. ט.") היינט איז דאָ פאָרגעקומען אַ גרויסער פּראָטעסט-מיטינג געגען די אוקראַאינישע טעראָר-אַקטען.

לעמבערג (טעלעפאָניש) די לעמבערגער פּאָליציי האָט היינט דורכגעפיהרט אַ רעוויזיע אין לאָקאַל פון „סעלראָב" און אויך ביי איינצעלנע פערזאָנען. עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז דער סעלראָב איז אַנ'עקספּאָזיטור פון קאָמאינטערן, וואָס איז געשטאַנען אין פערבינדונג מיט די קאָמוניסטען פון בערלין און פּאַריז. איינגע פערזאָן זענען אַרעסטירט געוואָרען.

עס איז אויך דורכגעפיהרט געוואָרען אַ רעוויזיע ביים אוקראַאינישען סענאַטאָר פּימשאַוו און עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, אַז ער האָט מיט אַ צייט צוריק זיך בעטייליגט אין אַ קאָמוניסטישען צוזאַמענפאָהר אין דאַנציג, וואָס איז אָרגאַניזירט געוואָרען לויט די רעקטיוון פון מאָסקווא.

דער לאָקאַל פון סעלראָב איז פער'חתמ'עט געוואָרען.

אויטאָבוסען ווערען קאָנטראָלירט

(ב) נעכטען זענען פּאָליציאַנטען צום ערשטען מאָל אַרויסגעפאָהרען אויף מאָטאָציקלען אויף די וועגען און דורכגעפיהרט אַ קאָנטראָלע איבער די אויטאָבוסען. אין איינציגע פונקטען האָט פּאָליציי צונויפגעשטעלט פּראָטאָקאָלען פאַר אויפנעמען צופיל פּאַסאַזשירען אָדער צוליב'ן מאַנגעל פון טעכנישע איינריכטונגען.

די אויטאָבוס-בעזיצער וועלען בעצאָהלען שטראָף און צום צווייטען מאָל וועלען זיי פערלירען דאָס רעכט אויף בעפערדערן פּאַסאַזשירען.

דראָשקאָזש צובראָכען דעם קאָפּ

(ב) אויף נייע שוקאָווקע גאַס איז פאָרגעקומען אַ צוזאַמענשטויס פון צוויי דראָזשקעס, בעת וועלכען איין דראָזשקאָזש אַנטאָני צינקעל איז אַזוי אומגליקליך אַראָפּגעפאַלען פון דער קעלניע, אַז ער האָט צובראָכען דעם קאָפּ.

אין אַ האָפנונגסלאָזען צושטאַנד איז ער אָפּגעפיהרט געוואָרען אין שפּיטאָל.

דיפטעריט-אימפּונגען אין די שולען

(ב) אין געזונדהייטס-אַמט ביים מאַגיסטראַט איז פאָרגעקומען אַ קאָנפערענץ וועגען דער זיך פערשפּרייטענדער עפּידעמיע פון דיפטעריט-קראַנקהייטען.

עס איז בעשלאָסען געוואָרען דורכצופיהרען אימפּונגען צווישען אַלע שולקינדער אין אָנהויב פון נייעם שול-יאָהר.

די אימפּונגען וועלען דורכפיהרען די שול-דאָקטוירים. די אימפּונגען געגען דיפטעריט פערהיטען פון דער קראַנקהייט אויפ'ן גאַנצען לעבען.

מיט שפּאָדלעס האָבען צוויי פערשעמטע פרויען מקיים פּסק געווען אַ שכור

(§) סטעפאַן גורניאַק אַ פערשוין פון 35 יאָהר, פון מלינאַרסקאַ 20, האָט ליב דעם בימערען טראָפּען. און האָט ער אין קאָפּ דאָס ביסעל יי"ש איז אוים מיט דער בושה. ער טשעפּעט זיך דעמאָלט צו אַלע און אַלץ אין דער וועלט.

נעכטען האָט דער בחור געמאַכט דעם אמת'ען קנאַק יעקב און די תאוה האָט זיך ביים עשו צוברענט, ווי אַ פייער, טרעפט ער אָן אַ מאַמע מיט איהר מאָכטער און נעמט זיי טשעפּען אויף נאַרנישט קיין אָנשטענדיגען אופן. געזעהען, אַז עס איז שלעכט, האָבען די ווייבער געכאַפּט איינע אַ שפּאָדעל, די צווייטע— אַ קאָך-לעפעל און דעם בחור אַזוי מקיים פּסק געווען, אַז ער וועט שוין פערגעסען אַ צווייט מאָל ווי אַנצורויבען זיך.

פּאַנאַמאָוויע האָט איהם געמוזט פערבינדען די וואונדען. פּאָליציי האָט פונדעסטוועגען נעגען די העלדישע ווייבער צונויפגעשטעלט אַ פּראָטאָקאָל.

פון ספּאָרט-לעבען

„הכח" — „ל. ק. ס." 3:2 (1:1)

שבת איז אויף דעם פּלאַץ פון „ל. ק. ס." פאָרגעקומען דער מעטש צווישען „הכח" און „ל.ק.ס." וועגען דער מייסטערשאַפט פון „א"-קלאַס, וועלכער האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נישט-פערדינטען נצחון פון „ל.ק.ס." דערביי האָבען די לעצטע ערצילט דאָס דעציזירענדע טויער פון אַנ'11-מעטער-שטויס, וועלכען דער ריכטער ה' פּודלער האָט אָהן שום סיבה דיקטירט.

„הכח", וועלכער איז אַרויסגעטרעטען מיט איינינע רעזערווען, האָט פערדינט אַ רעמי-רעזולטאַט.

דאָס שפּיל הויבט אָן „ל.ק.ס.", אָבער „הכח" נעמט איבער די איניציאַטיווע און גרייפט שטאַרק אָן דעם געגנער'ס טויער. אין דער 12. מינוט שיסט פּראַסער דאָס ערשטע טויער פאַר „הכח", נאָהענט פאַר ענדע גלייכט שטאַלענוועלער אוים.

נאָך דער פּויזע ווערט דאָס שפּיל נישט קוקענדיג אויפ'ן רעגען, געפיהרט אין אַ שנעלען טעמפּאָ. אין דער 15-טער מינוט ערצילט קרייצער דאָס צווייטע טויער פאַר „הכח". „ל.ק.ס." וועלענדיג אויסגלייכען, גרייפט שטאַרק אָן. אין דער 20. מינוט שיסט סאָוויאַק דאָס צווייטע טויער פאַר ל.ק.ס. און איינינע מינוט שפּעטער דיקטירט דער ריכטער נישט ריכטיג אַ 11-מעטער-שטויס, פון וועלכען ל.ק.ס. ערצילט דעם נצחון.

ריכטער ה' פּודלער — שוואַך.

„חשמונאי" — „יעדנאַטשאָנע" 2:2 (2:1)

דער רעזערווירטער מעטש וועגען מייסטערשאַפט פון „ב"-קלאַס האָט זיך פערענדיגט מיט אַ נישט-פערדינטער מפּלה פון „חשמונאי". דער מעטש איז צוליב דעם שלעכטען וועטער איבערגעריסען געוואָרען 16 מינוט פאַר ענדע.

עס איז צו האָפען, דאָס ביים רמשך פון מעטש וועט די יודישע מאַנשאַפט ערצילען אַ נצחון און דערמיט די מייסטערשאַפט פון „ב"-קלאַס.

פון „חשמונאי" האָבען זיך אויסגעצייכענט פּרענקעל, סאַנאַרסקאַ און קאָפּלאַוויטש.

„טוריסטען" — „וו. ק. ס." 2:2 (1:0)

דער נעכטיגער מעטש, וועלכער האָט רעזערווירט וועגען דער מייסטערשאַפט פון „א"-קלאַס האָט זיך פערענדיגט רעמי און דערמיט האָט „וו.ק.ס." ערצילט די מייסטערשאַפט פון לאָדזשער „א"-קלאַס.

„וו.ק.ס" איז אַרויסגעטרעטען אין איהר בעסטען צוזאַמענשטעל, דאַגעגען „טוריסטען" אָהן מיכאַלסקי'ן און שולצ'ן.

ביידע מאַנשאַפטען האָבען געשפּילט מיט גרויס אַמביציע. דאָס ערשטע טויער ערצילט דער לינקער פון „וו.ק.ס. פון אַ פּראַכטפוללען שאָס.

נאָך דער פּויזע איז דאָס שפּיל פּרעסטאַל. טוריסטען ערצילען 2 טויערען דורך האַהנ'ען און ראַדאָמסקי (פון אַנ'11-מעטער) נאָהענט פאַר ענדע גלייכט דער האַלב-לינקער פון וו.ק.ס. אויס אויך פון אַנ'11-מעטער.

ריכטער ה' בורא.

„אוניאָן" — „ביעג" 2:0

„אַרקאַן" — „ל. ט. ס. ג." 1:1

וואַרשאַ. „וואַרשאַוויאַנקאַ" — „ל. ק. ס." 4:1

Bank Spółdzielczy
Kupców i Przemysłowców
w ŁODZI
Spółdz. z ogr. odpow. — Tel. 136-46 i 188-34

39 צעגעלניאַנאַ 39

פּראַנט 1-טער שטאָק — פּראַנט 1-טער שטאָק

נעמט אָן ווערקסלען, פּראַכטען און פּערשידענע דאָקומענטען אויף אינקאַסע אויף אַלע פּלעצער אין גאַנץ פּוילען ביי אַ מינימאַלער פּראָוויזיע און צאָהלט אויס דעם זעלבען טאָג, ווייזט איבער געלד אויף גאַנץ פּוילען, נעמט אָן וואָקלאַדען איינלאַגען, נדן-געלדער און קלענערע אָפּשפּאָרונגען אויף די בעסטע בעדינגונגען, מאַכט דיס קאָנטאָ און גיט אַרויס אַוואַנסען אויף 'אינקאַסאָ.

ערלעדיגט אַלץ פּינקטליך און ריעל.
די באַנק איז אָפען פון 9 ביז 2 מיטאָג.

◀ וויכטיג פאַר דער יוד. בעפעלקערונג ▶
פון דרום'דיגען טייל פון אונזער שטאָט (שייבלערס ראַיאָן)
וואו עס האָט זיך געעפענט אַנ'אָפּטיילונג
קאַצענעלזאָנ'ס גן-ילדים
(פרעבעל אַנשטאַלט) און אַ מאָדערנער 7-קלאַסיגער שול מיט אַ רעגירונגס-פּראַג, וואָס נעמט אויך אַריין אַ גרויסער מאָס העברעאישע לימודים און רעליגיע. — קינדער (פון 4 יאָהר אין פרעבעל-שולע און פון 6 יאָהר אין שולע) ווערען איינגעשריבען יעדען טאָג פון 10—1 פאַרם. אין דער קאַנצעלאַריע פון דער שולע
קילינסקיעגאָ 120
Kilińskiego 120 — Kilińskiego 120

קופּאָן № 154
אויף אומזיסטע יורידישע עצות.
דער בעזיצער פון'ם דאָזיגען קופּאָן קאָן בעקומען אומזיסט יורידישע עצות דורכ'ן יורי-קאָנסול פון אונזער רעדאַקציע.
גילטיג היינט מאָנטאָג,
ד, 25. אויגוסט פון $9^1/_2$—$8^1/_2$ אַוו.

געפונען געוואָרען
אויפ'ן אַנדזשעיאָווער וואָקזאַל אַ רוסישער פּאַס אויפ'ן נאָמען יעקב וויינבערג. אָבצונעמען געגען אַנאָנס-קאָסטען אין אַדמיניסטר. פון „לאָדזער טאַגעבלאַט".

Lekarz-Dentysta
P. ŻYTNICKA-KAHANOWA
powróciła
11-go Listopada 9 (Konstantynowska)
Telefon 133-53

Dr. Niewiażski
ספּעציאַליסט
פאַר סיפיליס, טריפּער און מענער-שוואַכע
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
פאַר דאַמען ספּעציעלער וואַרטע-זאַל.
אַנדזשעיאַ 5 טעל. 159-40
נעמט אָן פון 8.10 1-3 5-9

א צימער
מיט אַ בעזונדערן איינגאַנג און בעקוועמליכקייטען פון זאָפאָרט אָפּצוגעבען. צו ערפאַהרען נאַרוטאָוויטשאַ 31, וו. 33.

ווינער אָרטאָפּעדישע פּראַצאָווניע
— אונטער אויפזיכט פון אַ דאָקטאָר ספּעציאַליסט —
מאַכט לויט גיפּס-מאָדעלען וואָקלאַדקעס געגען פּלאַטע פיס קינסטליכע פיס, אָרטאָפּעדישע גאָרסעטען און אַפּאַראַטען א. ז. וו. גדאַנסקאַ 28, וו. 1, פון 5—7 אָוונט

Dr. **A. Mazur**
ווסכאָדניאַ 65, — טעל. 166-01
נעמט אָן פון 10—2.31.30 און 4—6 אָוונט

Dr. med. Adam Bender
נאַרוטאָוויטשאַ 30 טעל. 114-75
ספּעצ. אינערליכע און האַרץ-קראַנקהייטען

Dr. Wołkowyski
צוריקגעקעהרט
צעגיעלניאַנאַ 25
טעלעפאָן 126-87
ספּעציאַל-אַרצט פאַר הויט און וענערישע קראַנקהייטען און מענער-שוואַכע. אַלע-אַרט אַנאַליזען
בעהאַנדלונג מיט קוואַרץ-שטראַהלען.
נעמט אָן פון 8—2, און פון 6—9 אָוונט.
בעזונדער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr. med H. Różaner
ספּעציאַליסט פון הויט- און וענערישע קראַנקהייטען און קינדערלאָזיגקייט
נאַרוטאָוויטשאַ 9, טעל. 128-98
נעהמט אָן פון 8—10; 5—8 אָוונד
אַ ספּעציעלער וואַרטע-זאַל פאַר פרויען.

Dr.Med. E. Reicher
ספּעציאַל אַרצט
פאַר הויט האָר און וענערישע קראַנקהייטען
דיאַטערמיע-בעהאַנדלונג און עלעקטראָ-טעראַפּיע
קאָלודניאַנאַ 28 טעל. 201-93. נעמט אָן פון 8—11 זריה און 6—9 אָוונד. זונטאָג פון 9—1 מיטאָג.
פאַר אונבעמיטעלטע לעטשניצע פרייען

לאדז
25 אויגוסט 1930
זון אויפג. גג: 4.34
זון אונטערג. אנג: 6.39
מאנטאג, א' אלול תר"ץ
פ' שופטים

טאג-כראניק

ארבייטסלאזע-שטיצע פאר יולי

(מ) מאנטאג הויבען זיך אן די אויסצאהלונגען פון שטיצע פאר ארבייטסלאזע פאר'ן חודש יולי. די שטיצע וועלען בעקומען די רעגיסטרירטע אין אונטערשטיצונגס-אמט פון 4. ביז 11. אויגוסט ר. י. די אויסצאהלונגען וועלען פארקומען אויף וואולטשאנסקא 251.

מאנטאג וועט מען אויסצאהלען —
A, B, C, D, E, F;
דינסטאג — G, H, I, J;
מיטוואך — K, L, Ł;
דאנערשטאג — M, N, O;
פרייטאג — P, R, S;
שבת — T, U, W, Z, Ż.

מיין בעגעגניש מיטן אלעקסאנדער רבי'ן שליט"א

פון ב. א. גליקסמאן

פארגאנגען מיטוואך אוונט, אהיימפאהרענדיג פון בערלין, האב איך אויפ'ן באהנהויף אלעקסאנדער-פלאץ בעמערקט א גערויש פון אחינו בני ישראל. אויפפאלענד זענען מיר געווארען יודען מיט געבארטענע קאפעלושען. איך פרעג איינעם פון זיי: ווער פארט דא? — דער אלעקסאנדערער רבי — איז געווען די תשובה.

כ'האב באלד אוועקגעשטעלט מיין רענצעל אין א זייט און זיך בעמיהט דורכצושניידען דעם פערשטעלטען וועג פון צעהנדליגער חסידים, אום „שלום" צו נעהמען ביים רבי'ן. קוים האב איך ארויסגעזאגט מיין נאמען: ברוך בן זלאטה. האט דער רבי מיך דערקענט [illegible] לאדזער „מושב זקנים".

ארום דער רבי'צין זענען אויך געשטאנען צעהנדליגער ווייבער און איך האב געהאלטען פאר מיין חוב אויפמערקזאם צו מאכען, אז מ'מוז זיך שנעל געזעגענען, ווייל דער דייטש איז פינקטליך. ער בלייבט דא שטעהן נאר 3 מינוט. און כך הוה.

דער רבי איז אפילו איינגעשטיגען צווייטע קלאס און בעגלייטונג פון זיין ברודער און צוויי זוהן. די רבי'צין איז ארויין אין א קופע דערנעבען מיט א בעקאנטער פרוי.

איינציגע חסידים זענען מיטגעפאהרען דריטע קלאס און אפט אריינגעקומען זעהען, ווי ס'געהט דעם רבי'ן.

איך האב זיך בעמיהט צו זיצען נישט ווייט פון רבי'ן און מיר האבען זיך א צייט אונטערהאלטען. 6 וואכען איז ער געווען אין מאריענבאד. דארט געבראוועט עטליכע סעודה'לעך מיט גערער און אנדערע רביים יחי', וואס ס'זאל זיין א סימן פון שלום מיט אלע חסידים.

דער רבי האט מיך אויסגעפרעגט אויפ'ן הולך פון בית מחסה לזקנים און אין געשפרעך האב איך בעמערקט, אז ער האט ידיעות וועגען דעם אינערליכען גאנג פון מ"ז.

כ'האב דעם רבי'ן געבעטען, ער זאל מוסר'ן זיינע חסידים, אז זיי זאלען זיך מעהר אינטערעסירען און מעהר צוצאהלען פאר'ן זקנים-היים, ווייל דארט איז גרויסע נויט און אגב זיך בעקלאגט, ווי דער אמת איז, אז חסידים געבען וועניג צדקה.

דערויף האט דער רבי זיך אויפגעשטעלט פון ארט און געקרעכצט, און ארויסגעזאגט:

— א"י, ווע'ה! עם ישראל קדושים הם. יש שרוצים ואינם יכולים, ויש מהם שיכולים ואינם רוצים.

איך האב בעמערקט, ווי דער רבי זאגט דאס ארום מיט גרויס צער, ווארום ער האט זיך [illegible] דעם שווייס פון שטערן. האב [illegible] גערן אפגעהאקט פון דעם טעמא. ווען נישט דאס, וואלט איך דעם רבי געפרעגט, ווי קומט אריינצושטעלען די לייט פון שיכולים ואינם רוצים, צווישען עם ישראל קדושים הם?

אויפ'ן שלעזישען באהנהויף האבען דעם אלעקסאנדערער רבי'ן אויך אפגעווארט קופקעלעך חסידים, צווישען זיי בערלינער דייטשען.

די דייטשע קאנדוקטארען און די פוילישע צאל-בעאמטע האבען אויך ארויסגעוויזען דרך-ארץ פאר'ן רבי'ן.

אין פאביאניץ האט איהם אפגעווארט אנ'עולם. מיר האבען זיך געזעגענט מיט ברכת כתיבה טובה און כל טוב פאר'ן מושב זקנים.

אין לאדז האט דעם רבי'ן, ווי דער שטייגער, אפגעווארט א גרויסער עולם און איך האב געקוקט מיט אויפמערקזאמקייט, ווער ס'ווארט איהם אפ און ווער ס'פעהלט.

ליידער האב איך געזעהען, אז די נגידים, וואס בעהאנדלען מיך שלעכט, זענען דעם רבי'ן אויך וועניג נוהג כבוד, ווייל זיי האבען געפעהלט...

—:0:—

פארוטשניק בעקומט 10 יאהר תפיסה פאר שפיאנאזש

און האט נאך א פראצעס פאר שווינדלערייען

(וו) אין טאגע איז מיט א צייט צוריק ארעסטירט געווארען דער פארוטשניק יוזעף קאפאלע, אויף וועלכען עס איז געפאלען א חשד, אז ער געהערט צו אנ'ארגאניזירטער שפיקע, וואס האט געטריבען שפיאנאזש לטובת א שכנות'דיגער מלוכה. קאפאלע איז פער'משפט געווארען אויף 10 יאהר שווערע תפיסה.

פארוטשניק קאפאלע האט אבער מיט א געוויסער צייט צוריק געדינט אין לאדזער פולק אלס פראוויאנט-אפיצער און עס האט זיך ארויסגעוויזען, אז ער האט בעשווינדעלט די קאסע פון פולק אויף שווערע טויזענדער זלאטים.

דאס לאדזער פולק האט איהם דעריבער ארויסגעפאדערט קיין לאדז, וואו ער וועט געשטעלט ווערען פאר'ן היגען מיליטערישען קריגס-געריכט.

ביז'ן 15-טען דעצעמבער

צייט אפצוגעבען מייסטער-עקזאמען

יודישע בעלי-מלאכות טארען דערין ניט פערגעסען

דעם 15. דעצעמבער ד. י. ענדיגט זיך דער טערמין פון אפגעבען מייסטער-עקזאמענס פאר דער האנדווערקער-קאמער, כדי צו קאנען בעשעפטיגען געזעלען. די אלע האנדווערקער, וועלכע וועלען ביז'ן 15. דעצעמבער 1930 נישט בעלעגען דעם מייסטער-עקזאמען און איהם נישט אויסהאלטען, וועלען זיך נישט טארען בענוצען מיט לערן-יינגלעך. דעם ענין טאר מען בשום אופן נישט גרינגשעצען. עס האנדעלט זיך אין די אייגענע אינטערעסען. יודישע בעלי-מלאכות דארפען זיך ווי געהעריג צוגרייטען און וואס שנעלער זיך שטעלען צו די עקזאמענס.

אויסגעבעסערטע האנדעלס-ביכ'ער

קאנען דינען אלס בעוויז פון געליטענע היזקות

דער העכסטער אדמיניסטראטיווער טריבונאל האט גע'פסק'ענט, אז דאס בעזייטיגען דורך דעם שטייער-צאהלער אונקלארקייטען אין זיינע האנדעלס-ביכער, וועלכע די שטייער-מאכט האט אנערקענט פאר נישט-גענוגענדע בעווייזען פון געליטענע היזקות — איז א נייער אומשטאנד, וואס בעגרינדעט די פאדערונג פון שטייער-צאהלער, אז מען זאל פון דאס ניי פארעכענען זיינע אויסגעבעסערטע האנדעלס-ביכער אלס בעוויז פון די געליטענע שאדענס.

דער דאזיגער אורטייל איז ארויסגעטראגען געווארען דעם 24. יוני 1930.

יודיש מעדעלע איבערגעפאהרען דורכ'ן טראמוויי

(וו) די 7-יעהריגע שיינדעלע שוסטאל פון גדאנסקא 168 איז נעכטען נעבען דער ראדוואנסקא איבערגעפאהרען געווארען דורכ'ן טראמוויי נומער 7. אין א האפנונגסלאזען צושטאנד האט מען דאס מיידעלע גענומען אין שפיטאל אננא מאריא.

טעאטער און קונסט

סעזאן-ערעפנונג אין די פוילישע טעאטערען

דעם 13. סעפטעמבער הויבט זיך אן דער ווינטער-סעזאן אין לאדזער שטאטישען טעאטער. עס וועט אויפגעפיהרט ווערען „ציראן דע בערגעראק".

דאס קאמעראל-טעאטער וועט זיך עפענען צום ווינטער-סעזאן מיט פעזשינסקי'ס פיעסע „אשאנטקא".

אין „פאפולארני"-טעאטער וועט דער סעזאן זיך עפענען מיט זשולאווסקי'ס „ערגאס און פסיכע".

פייערליכער געזעגענונגס-אוונט מיט די „ווילנער"

די יודישע ארבייטערשאפט אין לאדז, וועלכע האט די לעצטע וואך געהאט די מעגליכקייט צו געניסען פון אמת-קינסטלערישען טעאטער ביי די „ווילנער", וועלען פרייטאג זיך געזעגענען מיט די „ווילנער" אויף דער פארשטעלונג פון דעם ריזיגען ווערק „דער גולם".

וועגען די לייסטונגען פון די „ווילנער" אין בעזונדערס וועגען דעם אינהאלט און ווערט פון „גולם", וועט רעדען ראטמאן ליכטענשטיין.

שווינדלערישע אינקאסא-ביורא'ס

אין די לאדזער סוחרישע קרייזען בעקלאגט מען זיך איבער'ן אנשיקעניש פון אינקאסא-ביוראס און „באנק" אין פערשיידענע שטעדטלעך אין פוילען, צו וועלכע עס פליסען איין ווערקסלען אויף אינקאסא און אין די מעהרסטע פאלען ווערט דאס אינקאסירטע געלד נישט צוריקגעקעהרט די בעטרעפענדע פערזאנען. אין א סך פאלען האבען די אזעלכע אינקאסאס גרויסע שאדענס און אונאנגענעהמליכקייטען סאלידע באנק-אינסטיטוציעס אין אונזער שטאט.

לאדז עסט וועניג פלייש

(וו) לאדז עסט לעצטענס וועניג פלייש. אין יוני איז די פלייש-קאנסומציע געפאלען אויף 10 פראצענט, אין יולי — אויף 20 פראצענט.

וויינטרויבען פון רומעניען

לאדזער סוחרים האבען זיך געווענדעט צו דער רומענישער רעגירונג צו ערלויבען זיי ארויסצופיהרען פון רומעניען 900.000 קילא וויינטרויבען.

לאדז—קאטאוויץ

אונטערערדישער קאבעל

(וו) צוליב דעם, וואס דער טעלעפאנישער קאבעל אויף דער ליניע לאדז—ווארשא איז שוין דורכגעפיהרט געווארען, האבען זיך איצט אנגעהויבען די ארבייטען ביים קאבעל לאדז—פעטריקאוו און פון דארט קיין קאטאוויץ.

יודיש טעאטער אין פילהארמאניע זאל — נארוטאוויטש 20 —
אונטער דער לייטונג פון א. בעזמאן
לעצטע גאסטראלען פון די ליבלינגס-ארטיסטען
וויערא קאניעווסקא און פאול ברייטמאן
היינט מאנטאג, 9 אוונט פרייזען פון 80 גר. ביז 3 זל.
רומענישע חתונה
ראלען: דבורה — וו. קאניעווסקא, ישראל קיזלער — פ. ברייטמאן
דינסטאג, ד. 26-טען 9 אוונט לעצטע אפשידס-פארשטעלונג
געזאנג! — געלעכטער! — הומאר! — טעניץ!
איצק'ל קאזאק
אין 2 אקטען פון י. שטיינבערג, מוזיק פון ש. סעקונדע
ראלען: איציקל — וו. קאניעווסקא, וואלאדיא — פ. ברייטמאן
פאלגענדע נומערן ווערען געזונגען:
טשירי בירי באם, גוד ביי אמעריקא, גלייכע רעכט, הויב די פיסלעך, אוי די ליבע, סערקעלע ליובא מיין, ווי ליבע דארט איז גליק, רוסישער כאר, כלה בעזינגען, טאנגא—דועט, הורא פאר אמעריקא
ס'נעמט אנטייל לויט א. ב. פרויען: בעזמאן, דיכטענבערג, ליבראווסקא, נערה, און פאדערמאן. מענער: אריעל. באלבירסקי, האמבורגער, הערשקאוויטש, נייהויז, ראקאו. דיריגענט: ל. זעלמאן
אין די פארשט. בעטייליגט זיך דער ניי-אנגאזשירטער ארטיסט מ. הילסבערג
בילעטען אויף אלע פארשטעלונגען צו בעקומען אין דער קאסע פון פילהארמאניע.

קריסטען, וואס זענען זיך מגייר צוליב ליבע

סענסאציאנעלע געשיכטע מיט א קריסטליכען יונגענמאן, וועלכער איז געווארען א יוד, זיינע קריסטליכע עלטערן זינגען זמירות און פרעהען זיך מיט דער יודישער שנור

(ג) אין די לאדזער ראבינאט-קרייזען קאכט זיך לעצטענס אין דער שטיל מיט א גרים-פלאנטער.

פיל קריסטליכע יונגעלייט, געבוירענע ביי קריסטליכע טאטע-מאמע, זענען די לעצטע יאהרען אריבערגעגאנגען צום יודענטום. האבען זיך געמ'מל'עט, פיהרען זיך ווי אמת'ע יודען מיט אלע פיטשעוויקעס, נאר פארמעל זענען זיי נאך אלץ קריסטען.

דאס נעמט זיך דערפון, וואס דער לאדזער ראבינאט האט נישט אדורכגעפיהרט די פארמאליטעטען פון איבערגעהן פון די בעטרעפענדע קריסטען צום יודענטום. האבען זיך געטראפען פרומע מענשען, וועלכע האבען זיך איינגעשטעלט פאר די „נייע יודען", האבען זיך בעמיהט, זיי זאלען דאך געאיידישט ווערען און געלאזען מיט זיי אין קליינינקע שטעטלעך. דארט געפיהרט דאס ווייכע הארץ פון א מרא דאתרא, וועלכער האט זיך אונטערגענומען דעם קריסט צו יודישען, איינקנעלען מיט איהם די נויטיגע דינים און מנהגים פון יודישקייט, און פריידיגע זענען די דאזיגע גרים ארעין מבריתו של אברהם אבינו.

די קליינשטעטלדיגע רבנים זענען אבער געווען פארזיכטיג און נישט געהאלט [illegible] על זיין די גרים, פון וואנען א לאדזער רב, צי א ווינקעל-מורה-הוראה, א נישט אפיציעלער האט צוגעזאגט, אז ער וועט זיך שוין בעמיהען, אז די פארמעלע „געבען-זאלבען" זאלען צו דעם ענין ערלעדיגט ווערען על צד היותר טוב.

פאקטיש האט זיך אפגעפונען אין לאדז א ווינקעל-מורה-הוראה, וועלכער האט גוטגעזאגט דעם קליינשטעטלדיגען רב, אז יענער מעג „יודישען" און ער, דער לאדזער, וועט שוין דורכפיהרען די פארמאליטעטען.

דערווייל זענען אדורך יאהרען גאנצע און מיט די פארמאליטעטען האט מען געשלעפט ביז אין אלף הששי ארויין.

מאכט זיך, אז ביי איינעם א גר, וועלכער איז געווארען א יוד אויס ליבע צו א יודיש מיידעל, אויף וועלכער עס האבען אויך מסכים געווען דעם יונגען מאנ'ס קריסטליכע עלטערן, איז געבוירען געווארען א קינד פון זיין יודישער פרוי, א יונגעלע פרייד: עס איז געווען א ברית-מילה כדת וכדין. די קריסטליכע טאטע-מאמע פון גר, וועלכע שעפען נחת פון זייער יודישער שנור, האבען זיך געפארעט אויף דער סעודה, ווי אמת'ע בעלי-שמחה, האבען געבראכט מתנות פאר'ן קינד און האבען מיטגעהאלפען מיטזינגען יודישע זמיר'לעך.

אז דער גר איז געגאנגען איינשרייבען זיין נייגעבוירען קינד, האט ער זיך אנגעשטויסען, אז אפיציעל איז מיט זיין יודישקייט עפעס נאך נישט אין ארדנונג. אין די יודישע מעלדונגס-ביכער האט מען דאס קינד נישט געוואלט אריינטראגען, ווייל דער פאטער איז לויט זיינע דאקומענטען, נאך א קריסט... און האט נאך צומאל נישט קיין חתונה-אקטען מיט זיין פרוי.

דער יונגערמאן האט זיך, הערענדיג ווי ווייט ער האלט נאך מיט זיין פארמעלער יודישקייט, [illegible]:

„נישט די וועלט האב איך און נישט יענע וועלט — האט ער געיאמערט — מען מוז מיר העלפען מאכען די פאפירען: איך בין א יוד, מיין פרוי איז א יודישע טאכטער און אונזער קינד איז א קינד פון יודישע טאטע-מאמע".

אז די גאנצע געשיכטע האט אנגעשפארט צום ראבינאט — האט ער איינמערגענומען א חקירה ודרישה און בעשלאסען אלע שוועריגקייטען אין דער דערמאנטער ריכטונג צו בעזייטיגען.

עס שטעלט זיך ארויס, אז אין אונזער שטאט זענען פאראן איינציגע אזעלכע גרים, וועלכע זענען געיודישט געווארען אין קליינינקע שטעטלעך און לויט זייערע פאפירען געהערען זיי נאך נישט צו דער יודישער קהלה.

נאכט-דיזשורנע אין די אפטייקעס

וואוישיצקי נאפיורקאווסקי 27, דאניעלעצקי פעטריקאווער 127, אוילנוצקי און צימער וואלטשאנסקא 37, ליווענבער פרעהייטס-פלאץ 2, הארטמאן מלינארסקי 1, קאהאנע אלעקסאנדרער 80.

אין לאנד פון די קויהלען-גרעבער

פון **ישראל מולער** (בעלגיען)

ג.

א יומא דפגרא ביי די שווארצע מענטשעלעך

די אריסטאקראטישע בורזשואזע הויפט-גאס פון דער שווארצער עיר-הבירה פיהלט זיך היינט זעהר געהויבען. שטארק האפערדיג און איהרע בגדי כהונה, און איהר יום-טוב'דיגער הלבשה בעקומט זי טאקע א בעזונדערען חן, אנ'אויסערגעוועהנליכען גלאנץ.

איבער איהרע הארטע, שטיינערנע טראטואַרען און אויסגעקרומטען, קרומע און לאמענעם בריק, שפרייזען רחבות'דיג גרופּקעס ארבייטער אהין און צוריק, זוכענדיג א פאסיגען ארט, וואו אפצוזעצען די מיט בלוט-אויסגעהארעוועטע פאר גראשען, וואו צו בעפרידיגען די תשוקה פון אויג און די תאוה פון הארץ.

א האלבע בעפעלקערונג הארעוועט. פראצעוועט ביי דער אומענשליכער הארעוואניע אין די טיפענישען פון דער ערד, קאנוואולסירט און צאפעלט זיך, ווי א גוסס אין די געדערים, אין דעם אינגעווייד פון דער ערד, אין דער צייט, ווען די צווייטע העלפט פון דער קויהלען-גרעבער מדינה איז אויך פערזארגט, פערדאגה'ט און פערמאטערט, זוכענדיג א מקום מנוחה פאר די צורייצטע חיה'ישע אינסטינקטען און תאוה. אין א וואך אדער אין א מאנאט ארום וועלען זיך די ראלעס בייטען און די ערשטע העלפט וועט האבען דעם מזל פון דער צווייטער.

עס רוישט און קאכט, ברויזט און זודט אויף דער ברייטער, העל-אילומינירטער צענטראל-גאס פון דער שווארצער הויפט-שטאט. דער גאנצער פּיסטער חלל צווישען די צוויי גראד-ליניקע הייזער-ווענד איז אנגעפילט, אנגעשטאפּט, ערטער-ווייז געדיכטער, ערטער-ווייז שיטערער, מיט קופּקעס און קרייזען האראפּאשניקעס, וועלכע יאגען, לויפען, שפּרינגען, ווי פער'סמ'טע מייז פון איין זייט גאס צו דער צווייטער, פון איין עק גאס צו דעם אנדערן. דער עולם אייליט זיך, יאגט זיך ארייננצוכאפען אין די עטליכע פרייע מינוטען דאס, וואס די זינדיגע וועלט האט פאר איהם אנגעגרייט, פאר זיין מ'שטיינס-געזאגט, אז בערינגען סאנטים.

דאס ליכטיגע זינדיגע וועלטעל אומפּאנערט שטארק דעם קויהלען-גרעבער; ער ווייס, אז מארגען בעגינען וועט ער ווייטער פערשלינגען ווערען אין די טיפענישען פון דער ערד, וועט ווייטער בעגראבען ווערען, און אפשר אויך פערשאטען ווערען אין דעם אייגענעם, שווארצען קבר, און דערפאר איז זיין דעוויז, זיין לאזונג: שעפּען מיט פולע הויפענס, כל-זמן עס לאזט זיך נאך, די תענוגים און פערגעניגענס פון דער זינדיגער וועלט; פעהערשען אלץ, וואס דאס אויג זעהט און דאס הארץ געלוסט!

תשוקה און תאוה פערמאגען אבער נישט קיין בעשטימטע גרעניצען, און דער קויהלען-גרעבער לאזט זיך לויפען נאכאנאנד ווייטער און ווייטער, זינקט מיט א בליץ-שנעלקייט אלץ טיפער און טיפער אין תהום פון לעבען, נאכיאגענדיג זיך נאך נייע, פרישע סענסאציעס און איבערלעבונגען.

ווי אויסגעמוישטערטע ראטעס סאלדאטען דערהויבען זיך פון ביידע זייטען גאס די שעהן-אויסגעפוצטע פיין-אויסגעצאצקעטע „רעקלאמע - דעקאראציעס און די רעקלאמעס שרייען און גרילצען, רופען און צופען דעם תמ'עוואטען גלייכגילטיגען פערביינגעהער. גרויטע, רויט-פייערדיגע אותיות שפרינגען און טאנצען אויפ'ן הימלישען קופּאל און רייסען זיך מיט געוואלד און אומבעט אין די אויגען פונ'ם זייטיגען פרעמדען פערביינגעהער. קינא, דאנסינג, נאכט-לאקאל, וכדומה — אלץ מישט זיך צונויף אין איין פלאנטער און טאנצט פאר אייערע אויגען א מיוולאנישען טענצעל. קאפּ-פייען אפגעשפּאנטע רופען דעם קויהלען-גרעבער: „קום רו, בן-אדם, הנאה האבען פון דער וועלט, קום פערזוכען אביסעל גן-עדן"...

אינ'ם גאנצען געדרודער און געפּילדער פון דער הויפּט-גאס איז אבער קיין יודישער נפש נישט אויף א רפואה צו געפינען! נישטא קיין סמנים פון יודישע מרוט, ניטא קיין שפּארען פון א יודישען קיבוץ! די שווארצע יודעלעך האבען דאסמאל פון מיר זיך בעהאלטען, האבען זיך פערדוקט האט ערגעץ וואו הינטערן סמבטיו'ן!

און אזוי בלאנדזשענדיג אן א בעשטימטער כוונה און א בעשטימטען ציל, שטויס איך זיך אן אויף א קאפע-הויז. אויפ'ן ביישטוהל פון מיר, ביים אריינגאנג הענגט א שווארץ-פעלינער געגעשטאנד און צוגעהענגדיג נעהנטער, דערזעה איך גאנץ דייטליך דעם צוקאלעטשעטען, צובייליטען קלאסען - טאוועל, וואס הענגט ווי א פער'משפּט'ער אויף א דארען, פערזשאווערטען טשוואק. און אויף דער שווארצער לאטע איז מיט ווייסע, קלארע קריד אויסגעצאצקעט דער פאלגענדיגער פראנצויזישער טעקסט: „היינט אנ'אוונד פון פוילישע ארבייטער".

איך כאפּ מיך גלייך צו דער קליאמקע, און אין א רגע ארום בין איך שוין אויף א הארציגער מחותן צו דער חתונה... א יומא דפגרא אין דער מדינה פון די שווארצע יודעלעך! דער גאנצער יודישער קיבוץ איז פערשפּארט צווישען די פיר ראפּע-ווענד. קיין חידוש נישט, וואס דער זאל איז איבערפּולט! דער גאנצער אויבען-אן, די גאנצע מזרח וואנד איז אויסגעשטאפּעלט, אויסדעקארירט ביז'ן סאמע אויבערלאגע מיט שערענגעס קונזשער-יונגעלעך. דא און דארטען, צעזייט איבער'ן זאל, זיצען מאמעס און קארמען זייערע עופה'לעך. ווייט און א ווינקעלע פערדוקט זיך אנ'אשה א צנועה און זיך מתעסק מיט דער זעלבער מלאכה. אביסעל ווייטער זיצט א בלאסע יודענע און שיגעפערט אויפ'ן שויס איהר קדיש'ל אונטערברומענדיג א ניגונד'ל פון ימים-נוראים'דיגע תפילות.

חברה קדישים כאפּען אונטער די מעלאדיע און לאזען זיך אוועק א טשארלסטאן — דער העכסט-מאדערנער טאנץ פון יענער געגענט! 5—6 יעהריגע יונגעלעך און מיידעלעך טשארלסטאנעווען און די טאטע-מאמע שעפּען נחת פון זייערע גערעטענע יורשים'לעך.

פּליצלינג דערטראגט זיך איבער'ן זאל א שטורמישער „מזל-טוב" — דאס האט מען מקבל-פנים געווען א יונג פּאר פּעלק.

פון צווייטען עק זאל דערטראגט זיך א נייער געדודער. א נייער געפּילדער — קולות וברקים לכבוד א בעל-הברית.

צווישען דעם פּליצאהלינגען פערשידענארטיגען עולם געפינט זיך אויך [illegible] קאלטע לונגען און לעבער'ס, קאלטע גנשית, וועלכע לאנגווייליגען זיך אויף די הארטע, נידעריגע שבעה-בענקלעך און לאזען זיך אויך הערען צייטענווייז מיט זייער ייללינגען קלאסישען נעגנעין; אנדערע ווייטער הערען נישט אויף ארבייטען מיט זייערע קין-באקען. אט זיצט איינער און פּיפּקעט א ליולקע, א צווייטער רייכט א בולקע, א דריטער קראצט זיך די פּאטילניצע. הכלל, א לעבען!

אין דער זעלבער צייט טומעלט זיך אויף דער סצענע. טעאטער-לייט טעאטרעווען. אבער ווער וועט געהן אין זייער שפּילען? צי קאן דען די יודישע מאמע אוועקווארפען אויף נאמ'ס געגנאר איהרע „אויגען און קאפּ?" און ווער וועט זיך דען מתעסק זיין מיט'ן ווינעלע פון איהר יורש, אויב נישט זי אליין?

אלס צייטונגס-מענש האב איך דעם כבוד זיך צו בעקענען מיט דעם קונסט-פערייבער פון דער מוזיקאלישער אפּטיילונג — ה' [illegible] ר. פון א זייטיגער פערזאן דערוויס איך זיך, אז דער זעלבער ארבייטער איז א בעוואוסטער עסקן ביי די הונגע סאציאליסטען, און דאס ער האט אפילו אנטיילגענומען אין דער דעלעגאציע, וואס די סאציאליסטישע פארטיי האט געשיקט קיין רוסלאנד.

אויפ'ן אוונט פון די הונגע יודישע ארבייטער האט ער אקאמפאנירט אלע מוזיקאלישע נומערן. איך פערפיהר מיט איהם א געשפרעך איבער זיין אנקעטע אין רוסלאנד, איבער דעם לאגער פון די סאוויעטען, און ווי פערשטיינערט ווער איך, ווען איך זעה, ווי דער טיפּישער קאטאליק (א בעלגישער סאציאליסט קאן אויך זיין א פרומער קריסט) הויבט מיר אן פערצעהלען די יודישע פּראגראם פון אוונד. „ווי אזוי קומט איהר צו קענען יודיש?" — שוין א הויפּשע צייט, ווי איך בין בעהאווענט אין יודישקייט. דאס האב איך צו פערדאנקען מיינע חברים, די יודישע ארבייטער. איך האב האלט, זאגט ער מיר גאנץ פעסט, „דעם יודען און זיין שפּראך, און איך זעה אין מיין קאטאליציזם קיין שום סתירה נישט צו דעם". און אלס בעוויז נעמט מיך דער קריסטליכער ארבייטער ארויס זיין טייסטער, און ווייזט מיר זיין מיטגלידס-קארטע פון „יודישען קולטור-פעראיין".

און געזעגענדיג זיך מיט דעם איינלען קריסטליכען ארבייטער, האבען פאר מיינע אויגען גענומען פונקלען די קדוש לבנה'דיגע פראנצויזישע אותיות פון דעם שווארצען ברעט, וועלכע האבען געגעבען צו וויסען די ארומיגע תושבים, אז היינט קומט פאר אנ'אוונד פון פוילישע ארבייטער.

קריסטען נעמען זיך איבער מיט זייער יודישקייט און אונזערע שטאלצע יודישע זיבען צו פערבארגען די שטיקעל ארומקייט, די ברעקעל יודישקייט, וואס מען האט געבראכט פון דער אלטער היים!

לאדזשער טאגעבלאט

די רעדאקטאר נעמט-אן פון 6 ביז 7 אין אווענד
נישט בעשטעלטע מאנוסקריפטען ווערען נישט צוריקגעשיקט.

אדרעס: „Lodzer Tageblat", Łódź, Piotrkowska 16 Skrz. poczt. 16
טעלעפאנען: רעדאקציע 100-57, אדמיניסטראציע 100-47

די פלוצלונג'דיגע דעמיסיע פון סלאוועק'ס קאבינעט

די דעמיסיע פון סלאוועק'ס קאבינעט איז געקומען פאר אלעמען אזוי אומבא-ראשט, אז די פרעסע האט נאכנישט בעוויזען צוזאמענצוגעמען די „געדאנ-קען" און צו געבען אנ'אפשאצונג פון דעם ראזונען ערשט-קלאסיגען געשע-העניש אין אונזער אינערליכער פא-ליטיק

אזוי בעגינענט זיך דערווייל דער „קאמפאניקי" בלויז מיט דער קורצער אינ'ערענער ידיעה וועגען דער דעמיסיע און נאך צו די פאלגענדע ערקלערונג אין נאמען פון פ.פ.ב.

„די דעמיסיע פון סלאוועק'ס קאבי-נעט איז געקומען פונקט אזוי אומגע-ריכט, ווי אלע מעשים פון מארשאל פילסודסקי וועט נישט געענדערט ווע-רען ביי בריטער ארומרעדען, ווען אונז מעלען שוין זיין בעקאנט די פרטים פון דער דעמיסיע. אונזער בעציהונג צו יעדען נייעם קאבינעט פון מארשאל פילסודסקי וועט נישט געענדערט ווע-רען, מיר העלען ווייטער בעקעמפען דעם רעגירונגס-סיסטעם פון מארשאל פילסודסקי און אונטערשטיצן אויף די בערסאנאלע ענדערונגען, וואס קאנען פארקומען ביים צוזאמענשטעל פון נייעם קאבינעט".

די ענדעקישע „גאזעטא ווארשאווס-קא" ברענגט די ידיעה וועגען דער דע-מיסיע מיט גאנץ קליינע שריפט און גיט נישט צו צו איהר קיין שום קאמענ-טארען.

אנ'אויסנאהם פון דער גאנצער פו-לישער פרעסע איז געווען די נעכטיגע „גאזעטא פאלסקא", וועלכע האט פער-עפענטליכט א לענגערען לייט-ארטיקעל וועגען דער דעמיסיע פון קאבינעט. די ענדערונג אויפ'ן אמט פון פרעמיער-מיניסטער קאן אויסגעטייטשט ווערען אלס קריזיס, אדער אלס ענדערונג פון די ביז איצטיגע פיחות-פערהעלטנישען.

די דעציזיע וועגען דער דעמיסיע איז א ריין אינערליכע דעציזיע, וואס איז אנגענומען געווארען דורך דער לייטונג פון רעגירונגס-לאגער און די ביז-איצטיגע מלוכה-פאליטיק בנוגע אויס-לאנד און אויף'ן אוופ'ן ווארשאפס'טלען פראגט וועט בלייבען די זעלבע, וואס ביז אוצט".

„וואס שייך דער אינערליכער פאלי-טיק — שרייבט ווייטער דער ארגאן פון די פולקאוויניקעס — איז נישט איצט די צייט נאך צו בעטראכטען. געוויס ווילען די ברייטע קרייזען פון דער בעפעלקע-רונג, אז אויפ'ן אינערליכען פראנט זאל-לען פארקומען ענדערונגען. ביז איצט האט דער רעגירונגס-לאגער געשלעפט אויף זיך דעם גאנצען יאך פון דער אר-בייט און האט דערפאר געטראגען די גאנצע פעראנטווארטליכקייט. די אפאזי-ציע, וואס איז פאר נארנישט פעראנט-ווארטליך געווען, האט גענאט די נרעס-טע פרייהייט צו פערשפרייטען שקרים נעגען דער רעגירונג און געגען דעם טייל פון דער בעפעלקערונג, וואס האט מיט איהר מיטגעארבייט. די אינארבישע מעשים פון דער אפאזיציע זענען מאלע-רירט געווארען: און איצט מוז מען א טראכט טון, צי אזא מאלעראנץ איז א צוועקמעסיגע זאך. עס איז דעריבער נים קיין וואונדער, וואס אין דעם איצטיגען מאמענט געפינען זיך מענשען, וואס הויבען אן צו טראכטען, צי די מאס פון געדולד איז שוין נישט איבערפולט געווארען. צי עס איז שוין נישט געקומען די העכסטע צייט א האמער צו טון אויף אנ'ענערגישען אופן דעם צעשיקעטען ווילקיר און אוהם איינצוצוימען אין אזא צוים, וואס עס פאדערט די זיכער-קייט פון דער מלוכה".

די צייטונג ערקלערט צום סוף, אז לעת עתה איז דאס נאר איהרע איינענע השערות און די נאהנטע צוקונפט וועט געבען דעם ענטפער, צי איהרע וואונ-שען וועלען ערפילט ווערען. און די דא-זיגע צוקונפט איז שוין נישט ווייט הייגט, מאנטאג זאל בעשטימט ווערען דער נייער קאבינעט און דאן וועט מען וויסען, אויף וואס פאר א וועגען פוילען הויבט איצט אן ארויפצוגעהן.

—פ.ס.

א חודש פון אנטי-רע-ליגיעזער אגיטאציע צווישען יודען

אפצווערענדע די יודישע מאסען פון די רעליגיעזע יום-טובים

מאסקווע, (יט"א)

אנ'אנטירעליגיעזע קולטור-קאמפא-ניע וועט דורכגעפיהרט ווערען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג און אוק-ראינא פון 15-טען נאוועמבער ביז'ן 15-טען אקטאבער, איז דער בעשלוס פון די נעהערינע יודישע פארטיי-שוער, קולטור-ארגאניזאציעס און אר-גאניזאציעס פון „קרינערישע אפיקור-סים". דער צוועק פון אנטי-רעליגיע-זען מארש איז „אפצווענדען די יודישע מאסען פון די רעליגיעזע יום-טובים, פון די מראדיציעס און פאראורטיילען און איבערשלוסען זייער אויפמערקזאמקייט אויף דער סאציאליסטישער קולטור-בויאונג, אויף דער יודישער שפראך, אויף דעם קאמף פון דער קולטור-רע-וואלוציע."

און דעם ארטיקעל וועגען דעם קו-מענדיגען אנטי-רעליגיעזען קאמפיין ווערט געזאגט, אז זינט די יעווסעקציעס זענען אפגעשאפט געווארען, איז די קול-טור און פאליטישע ארבייט צווישען די יודישע ארבייטענדיגע אנגעשוואכט גע-ווארען. און דעם אנטי-רעליגיעזען חודש דארף מען זיך דערשלאגען, אז קיין איין יודישער הארעפאשניק, אפילו דער סא-מע אמנעשטאנענסטער, זאל אין די טעג פון די יודישע רעליגיעזע יום-טובים נישט פערלאזען דעם ווארשטאט, נישט אפרייסען זיך פון זיין פעלד-אר-בייט, אז ער זאל נישט געהען אין בית-מדרש. צו דער זעלבער צייט דארף מען זעהן צו פערגרעסערען די צאהל לע-זער פון די יודישע קאמוניסטישע צייטונגען, פערשפרייטען דעם יודישען בוך און בכלל פערשטארקען די קולטור-בויאונג צווישען די יודישע מאסען. אלע פראפעסיאנעלע, געזעלשאפטליכע און קולטורעלע ארגאניזאציעס, וואס ביי-רינגען די יודישע ארבייטענדיגע בעפעל-קערונג און ספעציעל לעהרער זענען מחויב צו נעמען אנטייל און דעם אנטי-רעליגיעזען קולטור-מארש".

* * *

וואוקס פון דער צאהל אר-בייטענדע יודען

מאסקווע, (יט"א)

און פערלויף פון 1927 ביז 1929, האט זיך די צאהל פון זעלבסט-טעטיגע יודען און דער צענטראלער סאוויעטען-רעפובליק פערגרעסערט אויף 119,901 נפשות לויט דער סאוויעטישער סטאטיס-טיסטיק. פון זיי זענען 110,679 בעשעפ-טיגט און פאבריק-ארבייט, האנד-ווערק און לאנדווירטשאפט און 9251 אין פערשיידענע אנדערע פאכען.

וואס מען זעהט היינט אויף א רייזע איבער עלזאס-לאטארינגען

מלוכה'שע „אפיקורסות" אלס מניעה צו א הארמאנישען צוזאמענלעבען. — רעליגיעזע קאנ-צעסיעס מצד דער וועלטליכער פראנצויזישער רעפובליק. — דער קאמף פאר דער דייטשער אונטעריכטס-שפראך. — דער כח און בעדייט פון דער לאקאלער פרעסע

(רייזע-איינדרוקען) — פון ד"ר אליהו פארעצקי

II

און צו פון די הויפט-מניעות און [illegible]

... [illegible] ... פרעסע וועלכע די פראנצויזישע מאכט [illegible] פארשטעלונגען און עלזאס-דייטש קומען פאר איינמאל און א שטימה און דאס אויך על פי רוב בין „ליבהאבער" — און די קאנקורענץ פון „דייטשען" טעאַ-טער נישט געפעהרליך.

ווי עס זאל נישט זיין, געהערט דער פראנצויזישער טעאטער צו איינעם פון די בעסט-געלונגענע פראנצויזירונגס-מיטלען און עלזאס-לאטארינגען

די טראגעדיע פון מענשליכער און נאציאנאלער פוסטקייט

דער יודישער בערזע-קעניג, וועלכער האט אויפגערודערט די עפענטליכע מיינונג אין פראנקרייך

דוד גאלדער הייסט דער דאזיגער מערקווירדיגער יוד, וועלכער איז נאר א העלד פון א ראמאן פון א יונגער יודישער שריפטשטעלערין. — פארוואס האט דער דאזיגער ראמאן ארויסגערופען אזא געוואלדיגען אינטערעס

(א בריף פון פאריז, ספעציעל פאר'ן „לאדזשער טאגעבלאט") — פון י. שעכטמאן

יודישע טעמען זינגען אונדז „די גרויסע מארגענע" אין דער פראנצויזישער ליטעראטור, על פי רוב זענען אבער די אומצאהליגע „יודישע ראמאנען" אויף דעם פראנצויזישען בוכער-מארק לויט'ן קונסטלערישען ווערט פון דריטען סארט. זיי זענען פול מיט וואלוועלער עקזאטיק. בעהאנדלען אויבערפלעכליך און „סענסאציאנעלע", ריין אויסערליכע מאמענטען און פראצעסען און דעם יודישען לעבען. דאס מאן-טעגליכע, דאס ...

... [illegible] ...

ראמאנטיזם: און געלונגען צו שאפען באמת א טראגישע און טיפישע גע-שטאלט פון א האלב-אסימילירטען יו-דען, וועלכער דערשלאגט זיך ביז צו דער לעצטער מדרגה פון מאטעריעלען וואוילשטאנד און פון מאראלישען דלות. ווייט נישט אלע מזרח-יודישע אימי-גראנטען און פראנקרייך איז בעשערט צו דערגרייכען די ביידע שטופען פון גרויסקייט און נישטיגקייט. דוד גאלדער איז אין א געוויסער מאס א „העלד", א שטארקע פערזענליכקייט, וועלכע קאנ-צענטרירט אין זיך, און דער העכסטער מאס, די מעגליכקייטען פון אויפקומען און אראפפאלען. זיין גורל איז אבער, און פערשיידענע ביואגסען און א געווי-סער מאס כאראקטעריסטיש פאר דעם

(ענדע זייט 6)

ספעציעלע סעסיע פון „ארט"-פרעזידיום

וועגען דער לאגע פון די מזרח-אייראפעאישע יודן

בערלין. (יטא) אונטער'ן פארזיץ פון ד"ר בראמסאן איז דא געעפענט גע-ווארען אנ'אויסערארדענטליכע סעסיע פון פרעזידיו פון „ארט" מיט'ן אנטייל פון פארשטעהער פון פערשידענע לענ-דער. זו פוילען בעטייליגען זיך אין די בעראטונגען ד"ר זילבערפארב, י. יאשונ-סקי און ב. קאהאן. די סעסיע איז גע-ווידמעט דער בעהאנדלונג פון אויסער-ארדענטליכע מיטלען פון פערמאגר און צוזאמענהאנג מיט דער ווירטשאפטלי-כער דעפרעסיע און דער פערקלענערונג פון געלד-צופלוס פון אמעריקא. ווי די „יטא" ווערט געוואייר, איז פאראויס-געזעהען א גרויסע זאמעל-אקציע און די לענדער פון מזרח- און מערב-אייראפא לטובת דעם „ארט".

יוליוס געמבעז ענטזאגט זיך פון אנטיסעמיטיזם

בודאפעסט. (יטא) דער אונגארי-שער קרינס-מיניסטער, וועלכער איז און יאהר 1928 ארויסגעטרעטען און דער רעגירונג אלס פיהרער פון דער אנטיסע-מיטישער פארטיי און אונגארן, האט גע-האלטען א גרויסע רעדע און מיסקאלק, און וועלכער ער האט זיך פולשטענדיג אפגעגרענצט פון אנטיסעמיטיזם. דער געוו. אנטיסעמיטישער אגיטאטאר האט ... [illegible] ... יודען דעם געהעריגען ארט און דער אר-בייט — האט ערקלערט מין. געמבעז, ווייל די יודען האבען און א גלייכער מאס געקעמפט פאר'ן אונדצאל פון ווי-דער-אויפבוי פון אונגארישען פאטער-לאנד.

לעזט און אבאנירט
דאס
„לאדזשער טאגעבלאט"

אין קאמף געגען דער דיקטאטור פון שפינער-קארטעל
מוז אויך די האנדעלס-קאמער העלפען די קליינע און מיטעלע פאבריקאנטען

די ארטיקלען אין „לאדזשער טאגע-בלאט" געגען דער פאטאלער פאליטיק פונ'ם שפינער-קארטעל האט אויך גע-פונען א שטארקען אפקלאנג אין דער פוילישער פרעסע, סיי פון לאדז, סיי פון ווארשא, קראקא און אנדערע שטעט. די אלע צייטונגען, דערווייטער אויך זעהר איינפלוסרייכע, ווי דער קראקא-ווער „אילוסטראוואני קוריער צאדזשען-ני", שטיצען פולשטענדיג אונטער דעם שטאנדפונקט, וועלכען „לאדזשער טאגע-בלאט" האט געבראכט צום אויסדרוק.

מיר געבען דא איבער א טייל פון די אויספיהרונגען אין דער פוילישער פרע-סע בנוגע דער דאזיגער פאר לאדז אזוי-אנגעוועהטאגטער און ברענענדיגער פראגע:

די גרויס-אינדוסטריעלער האבען אין שוץ פון זייערע אייגענע אינטערעסען געשאפען א קארטעל פון בוימוואל-שפי-נערייען. אין פרינציפ איז עס זעהר א שעהנע אידעע, וואס האט דעם ציל צו באזייטיגען דעם כאאס אין דער בוים-וואל-פראדוקציע. א דאנק דער ראציא-נעלער פראדוקציע-פערטיילונג איז אויס-געמיטען געווארען אן'איבער-פראדוק-ציע און עס איז נארמירט געווארען דער אנבאט אויף גארן אין פערהעלטעניש צו דער נאכפראגע.

איצט אבער איז די פאליטיק פון די קארטעליזירטע שפינערייען געווארען שעדליך און בעדראהט די עקזיסטענץ פון דער מיטעלער אינדוסטריע. רויהער בוימוואל איז ביליגער געווארען אויף 20 פראצענט און אין דער זעלבער צייט איז בוימוואל-גארן געשטיגען אויף 10 פראצ. וואס עס האט בעוואוגען דעם שפינער-קארטעל צום אויפשרויפען דעם פרייז, בלייבט א סוד.

צי איז עס דערפאר, וואס אויף בוימ-וואל-גארן איז איצט א גרויסע נאכ-פראגע? די גרויס-אינדוסטריעלער האבען דעם מאמענט אויסגענוצט און גע-העכערט דעם פרייז אויף גארן. די פרייז-העכערונג קאן אבער ברענגען

טרויעריגע פאלגען

די מיטעלע אינדוסטריע, וועלכע ענדיגט זיך לויט די אייגענע קאסטען, וועט לויט דעם זיין געצוואונגען צו הייבען די פרייזען פון איהרע אויסארבייטונגען, בעת די גרויסע טעקסטיל-פירמעס, וועל-כע בעזיצען אייגענע שפינערייען, וועלען אין דער זעלבער צייט פערקלענערען די פרייזען פון זייערע סחורות. די קאנקו-רענץ-פעהיגקייט פון דער מיטעלער אינ-דוסטריע אויפ'ן אינערליכען מארק איז שוין שטארק אונטערגעבראכען, אויפ'ן אויסלענדישען מארק איז די מיטעלע אינדוסטריע שוין אינגאנצען אונמעגליך לגבי דער קאנקורענץ פון דער גרויס-אינדוסטריע. אנשטאט אן'עקספארט ווערען מיר אזוי ארום האבען א

פונקט-פערקעהרטע ערשיינונג —

א פערגרעסערטען אימפארט. שוין איצט ווערען די לאדזשער טעקסטיל-הורטאווני-קעס מאסענווייז פערווארפען מיט אויס-לענדישע אפערטען אויף ליפערונגען פון טעקסטיל-סחורות צו ביליגערע פרייזען, ווארום די אויסלענדישע ליפע-ראנטען, רעכענענדיג זיך מיט'ן פאלען פון די פרייזען פון רויהען בוימוואל, האבען פערהעלטענישמעסיג רעדוצירט די פרייזען פון די פערטיגע בוימוואל-אויס-ארבייטונגען.

די הויגע שפינערס נוצען אויס זייער מאנאפאליזירטע שטעלונג. אין זייער קורצזיכטיגקייט בעמערקען זיי אפילו נישט, אז זייער שווערד, וועלכע איז מיט דער שארף געלענקט צו דער זייט פון דער מיטעלער אינדוסטריע, קאן זיי אליין שעדיגען.

די שפינערס ווילען זיך דערווייל נאך נישט רעכענען מיט דער געפאהר, אז צוליב זייער טאקטיק קאנען זיי ברענ-גען צום שליסען זיך פון א גאנצער ריי מיטעלע פאבריקען — א זאך, וואס ליגט זיכער נישט אין אינטערעסע פונ'ם גלייכגעוויכט פון ווירטשאפטליכען לאדז.

די מיטעלע אינדוסטריע, וועלכע שפילט אין לאדזשער ווירטשאפטליכען לעבען נישט קיין קלענערע ראל, ווי די גרויס-אינדוסטריע, קאן נישט און טאר נישט אונטערגעהן. מיט אלע איהרע מעגליכקייטען און מיטלען מוז זי זיך וועהרען געגען די אפעטיטען פון די, וועלכע ווילען זי איינשלינגען.

די לאדזשער האנדעלס- און אינדוס-טריע-קאמער דארף אויך אויסאיבען איהר איינפלוס אויף די שפינעריי-בע-זיצער, זיי זאלען זיך אפזאגען פון זייער איצטיגער פאליטיק, וואס איז אויסגע-רעכענט אויף פערניכטונג פון דער מי-טעלער אינדוסטריע

* * *

די אקציע געגען דער פערניכטונגס-פאליטיק פון שפינער-קארטעל, וואס איז אנגעפאנגען געווארען א דאנק דער אי-ניציאטיווע פון „לאדזשער טאגעבלאט", כאפט אויף אזא אופן ארום וואס ברייי-טערע קרייזען.

—=0§0=—

לאדזשער פראנט
פון ארבייטסלאזיגקייט

אין לאדזשער אינדוסטריע-ראיאן זענען פערגאנגענע וואך געווען רעגיסטרירט 35,311 ארבייטסלאזע, אין לאדז — 25.578.

לעצטע וואך האבען אין לאדז פער-לוירען זייערע בעשעפטיגונגען 698 אר-בייטער.

די זארג פאר דער עלטער
טויזענדער אונטערשריפטען אויף א מעמאריאל

די לאדזשער טעקסטיל-ארבייטער-פעראיינען האבען שוין צוזאמענגעקלי-בען א פאר טויזענד אונטערשריפטען פון ארבייטער אויף א מעמאריאל צו דער רעגירונג וועגען פערזיכערן די ארבייטער. ווען זיי וועלען קומען אויף דער עלטער.

רעדעס, וואונשען און אפשאצונגען
וועגען „גולם" און די ווילנער אויפ'ן באנקעט פרייטאג צו נאכטס

ווי מיר האבען שוין [illegible] קורץ געמעלדעט, איז נאך דער פייערליכער פרעמיערע פון לייוויק'ס „גולם" ביי די „ווילנער", פערגעקומען א באנקעט, אויך זעהר א פייערליכער. א הוץ עסען און טרינקען און לאזען זיך וואוילגעהן, האט מען אויך געהערט א יודיש ווארט. מ'האט גערעדט וועגען די „ווילנער", וועגען „גולם" און וועגען יודיש טעאטער בכלל, א פראגע, וואס איז ביי אונז אין לאדז זעהר אן'אנגעוועהטאגטע.

דער ערשטער, וואס האט אוועקגע-לייגט גאפעל און מעסער און גענומען א ווארט איז געווען אלתר קאציזנע. רעדענדיג וועגען דער נייער דערגרייכונג פון די „ווילנער", האט ער בעטאנט די גרויסע פערדינסטען פון דירעקטאר מאזאה. אט דער מענש מוס'ן אייזערנעם ווילען און גרויסער ענערגיע האט, האלטענדיג זיין ארבייטס-ווארט פאר דער פרעמיערע געהאט טרעמא. דאס איז געווען א ווילנער צייכען און דאס כאראקטעריזירט בכלל די בעציהונג פון די „ווילנער" צו זייער אויפגאבע.

הארציג און איינדרוקספול רעדט דער בערימטער ארטיסט א. מארעוויסקי וועלכער האט אליין א צייט מיטגעווירקט אין דער „ווילנער טרופע". ער גיט אי-בער איינציגע עפיזאדען פון יענער צייט פון זיין מיטארבייט און שטרייכט אונ-טער די ראלע פון דיר. מאזאה אין אויפהאלטען די לויטערע טראדיציעס פון די אמאליגע „ווילנער".

א לענגערע רעדע וועגען „גולם" און וועגען דוד הערמאנ'ס אויפפיהרונג האלט דער בעקאנטער ארבייטער-טוער זרבבל. ער געפינט איין, אז דעם רע-זשיסער הערמאן איז געלונגען ארויסצו-בעקומען פון לייוויק'ס ווערק דאס, וואס מען האט נישט געזעהען נישט ביי דער „הבימה", נישט אין פוילישען טעאטער, נישט בעת דער „גולם"-אויפפיהרונג אויף דער ענגלישער סצענע.

ב. קארלינסקי: איז אן'אפיקורס אין „גולם". דער „גולם", זאגט ער, איז נאר קיין גולם נישט — ער האט פיינד און שלאגט יודען נישט ערגער פון די גוים. בכלל האלט דער רעדנער, אז נישט צו אבסטראקציעס דארף שטרעבען דאס יודישע טעאטער.

נחמן מייזעל ווייזט אן, אז די „ווילנער טרופע" איז דאס שענסטע בלעטעל געשיכטע פון די לעצטע 10 יאהר יודיש טעאטער.

י. מ. ניימאן שטעלט זיך פאר אלס לאדזשער און רעדענדיג וועגען די „ווילנער" און וועגען לייוויק'ס „גולם" אין דער נייער הערמאנ'ס אינסצענירונג, דערמאנט ער דעם אינטערעסאנטען פאקט, וואס איז ערשט לעצטענס בעקאנט געווארען: דער ווארשאווער מע-צענאט נאטאנזאהן האט אמאל געגעבען ר' מענדל'ן 2 טויזענד רובעל, כדי ער זאל קאנען האבען די מעגליכקייט צו ווידמען זיך דער ליטערארישער אר-בייט. אזוי ארום האט ער געשאפען דאס בערימטע ווערק „כלאפי" ער ווינשט, אז צווישען די לאדזשער יודען זאלען זיך אויך איצט געפינען אזעלכע נאטאנ-זאהנ'ס, כדי די „ווילנער" זאלען קאנען זיצען על התורה ועל העבודה.

אהרן צייטלין פיהרט אויס: דאס יודישע טעאטער איז א וואנדער-קינד, אבער צוגלייך א וואונדער-קינד. דער רעדנער גיט א ווירדיגע אפשאצונג פון דער „ווילנער טרופע".

ד"ר מ. ווייכערט לויבט שטארק הערמאנ'ס רעזשי. די ראלע פון די „ווילנער" האט זיך אפשר געביטען, אבער דער גייסט איז געבליבען. צום סוף זאגט ד"ר ווייכערט ארויס זיין אנ-ערקענונג דעם יודישען לאדז. לאדז איז א וואונדערבארע טעאטער-שטאט. די ווארימע בעציהונג פון די לאדזשער יו-דען צו די „ווילנער". די געשאפענע ווארימע אטמאספערע איז די שענסטע מתנה, וואס לאדז האט ביי אזא שווע-רען קריזיס געקאנט שענקען די „ווילנער".

ישראל קאהאן, רעדאקטאר פון „לאדזשער טאגעבלאט", זאגט, אז די איצ-טיגע פרעמיערע דערמאנט אונז, לאד-זשער, די פאר-מלחמה'דיגע יאהרען. ווען דאס יודישע טעאטער אין אונזער שטאט איז געווען א שם-דבר אין דער גאנצער יודישער וועלט. אין לאדזשער „גרויסען טעאטער" זענען אמאל פארגעקומען אור-אויפפיהרונגען פון די ווערק פון שלום אש, פרץ הירשביין און אנד., צו וועלכע עס פלעגען אויך ארויסקומען געסט פון ווארשא. די „ווילנער טרופע" האט איצט מחיה מתים געווען די הער-ליכע טראדיציע פון אונזער יודישען טעאטער. און ער דריקט אויס דעם וואונש, אז די ווילנער זאלען זיך קאנען עטאבלירען ביי אונז אויף א לענגערער צייט אין דעם נייעם טעאטער. וואס ווערט איצט דא געבויט.

לאזאר קאהאן (ווארשא) שטעלט זיך אויך פאר אלס לאדזשער און מאכט קאמפלימענטען דער ליבער שטאט לאדז. הערמאן, זאגט דער רעדנער, האט זיין רעזשיסערישע קאריערע אויך אנגעהויבען אין לאדז. ער איז געווען דער ערשטער, וואס האט רעזשיסירט אין דער לאדזשער „דראמאטישער קונסט" פרץ הירשביינ'ס א פיעסע.

ל. פוקס רעדט וועגען שונד אין טעאטער און שונד אין דער פרעסע. צום סוף בעגריסט ער די „ווילנער" אלס א בעסער יודיש טעאטער, פריי פון שונד.

די אטראקציע פונ'ם באנקעט איז גע-ווען יוסף טונקעל (דער טונקעלער). וואס, זאגט ער, זאל איך טון? די לאד-זשער ווילען האבען די ווילנער אין לאדז, די ווארשאווער ווילען זיי האבען אין ווארשא. און אז איך בין א באברויסקער, מוז איך דאך די ווילנער פערבעטען קיין באברויסק...

דערויף האט ער געגעבען אן'אפשאצונג פון די דערגרייכונגען פון די „ווילנער" און פון דוד הערמאן, אלץ אין א וויציגען טאן, וואס האט ארויסגערופען פיל הייטערקייט.

נאך די רעדעס נעמט א ווארט דער רעזשיסער דוד הערמאן. ער רעדט אויס פיהרליכער ארום די ארויסגעזאגטע מיי-נונגען וועגען „גולם" און בעגרינדעט זיין קאנצעפציע. אלע אנוועזענדע מא-כען דוד הערמאנ'ען שטורמישע אוואציעס

דאס שלוס-ווארט האט געהאט דיר. מאזאה. ער שילדערט דעם וואנדער-וועג פון דער טרופע און איהרע מכשו-לים פונ'ם שטענדיגען נע ונד זיין. רע-דענדיג וועגען דער איצטיגער אויפ-פיהרונג פון „גולם" דערציילט דיר. מאזאה, אז ווען לייוויק איז מיט יאה-רען צוריק געווען אין ווארשא און זיך בעקענט מיט דוד הערמאנ'ס קאנצעפ-ציע פון זיין ווערק, איז ער געווען ענט-צוקט דערפון. און ערקלערט, אז קיין רעזשיסער האט אזוי גוט נישט פערשטאנען, ווי דוד הערמאן.

אלע פערזאמעלטע געסט, ווי אויך דער גאנצער אנסאמבל פון דער „ווילנער טרופע" מאכען דעם רעזשיסער א שטורמישע אוואציע.

מיליטער-איבונגען

(ב) היינט מאנטאג הויבט זיך אן דער טערמין פון איבונגען פאר רעזער-וויסטען פון די יאהרגענג 1905, 1902, 1904, 1901 און 1899 וועלכע וואוינען אויפ'ן שטח פון די קאמיסאריאטען 1, 4, 6, 7, 10, 12, 13 און 14.

פון די איבען-דערמאנטע יאהרגענג דארפען זיך שטעלען די „שערעגאוואצעס" פון לופט-פליה דינסט, באלאנען, אוי-טאמאבילען, טאבארען און פערבינדונגס דינסט. שטעלען דארף מען זיך אין פ. ק. או. (יעזשא גאס 2) 10 פריה מיט-ברענגענדיג דאס מיליטער ביכעל און „קארטי מאב".

מעהר דארפען די רעזערוויסטען נישט מיטברענגען. וואס זיי בעקומען בלויז א קארטי פאוואלאניע מיטן טערמין זיך צו שטעלען אין די פארמאציעס.

מארגען דארפען זיך שטעלען אלע אונטער-אפיצירען פון פעלד-ארטילער-יע, שווערע, שווערערע און בארג-אר-טילעריע און אויך די עלטערע שע-רעגאוואצעס פון יאהר גאנג 1904 פון די זעלבע מינים געוועהר.

5.666 זל. צוגעגנב'עט ביי אן'אינקאסענט
אין דער פראנצויזיש-פוילישער באנק

(§) שבת מיטאג איז אין דער פראנ-צויזיש-פוילישער באנק אויף פיעטריקא-ווער 67 געקומען דער אינקאסענט פון קויהלען-גרובען „טשעלאדז", טראמווא-יאווא 19, כדי אפצונעמען א גרעסערע סומע געלט.

אין מאמענט, בעת דער קאסירער פון באנק האט אויסגעצאהלט דעם אינ-קאסענט דאס געלט, האט א אונבעקאנ-טער אויסגעשניטען די טעקע און ארויסגעצויגען א קאנווערט, אין וועל-כער עס האבען זיך געפונען וועקסלען אויף א סומע פון 5,666 זל. מיט 88 גר. און אנטקומען.

פאליציי האט תיכף גענומען זוכען דעם אנטלאפענעם.

בעשווינדעלט די פירמע רעסטעל, פיעטריק. 84

(§) אין דער פירמע רעסטעל אויף פיעטריקאווער 84 איז זייט א לאנגער צייט בעשעפטיגט געווען א געוויסער אדאלף העמערלינג (געוואוינט אויף דער גאס פון 28 שיסער-פולק). העמערלינג האט בעקומען א בערך קליינע פענסיע זייענדיג בעשעפטיגט אלס „גאניעץ".

שבת האט דער לייטער פון דער פירמע מ. אנצילער איהם איבערגעגע-בען א געוויסע סומע געלט, וואס ער זאל איינצאהלען אין דער קראנקען-קאסע.

בעת העמערלינג האט אבער א גאנ-צען טאג זיך נישט אומגעקעהרט אין געשעפט, האט דער לייטער פון דער פירמע זיך פערשטענדיגט מיט דער קראנקען-קאסע און זיך דערוויסט, אז העמערלינג האט דאס געלט נישט איינ-געצאהלט.

די פירמע האט וועגען דעם פאל מיטגעטיילט דעם פאליציי-קאמיסאריאט. ביז איצט איז נישט געלונגען דעם אנטלאפענעם צו כאפען.

שאצונגס-קאמיסיעס הויבען אן... שאצען

(§) ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט וועלען ענדע אויגוסט זיך אנהויבען די זיצונגען פון די שאצונגס - קאמיסיעס ביי די די בעזונדערע פינאנץ-אמטען, כדי דורכצופיהרען די אויסמעסטונג פון הכנסה-שטייער פאר'ן יאהר 1930.

אין שייכות דערמיט האט דער פא-בריקאנטען-פעראיין פון זאכאדניא 68 צוגעשטעלט די רשימה פון זיינע פאר-שטעהער אין אלע 12 פינאנץ-אמטען. זיי זענען: י. ראזענטאל, ט. שפייצעל, א. קליין, י. בירגער, י. פארם, וו. פרענקעל, ד. יאקאבסאן א. א.

פון לעניאו
א. נ. פון פולקאוניק בערעק יאסעלעוויטש

היינט, מאנטאג, איז דער לעצטער טאג פון דער ערשטער ווערבירונגס-פא-זע. מעהר קיין מיטגלידער וועלען דער-ווייל נישט אנגענומען ווערען. דער איצ-טיגער צוזאמענשטעל פון לעניאו אין לאדז איז פאלגענדער:

קרייז-קאמענדאנט — דער רעזערווו-אפיציר ב. מיזלער, ראיאן-קאמענדאנט — רעזערווו-אפיציר זשמנאווארא, קא-מענדאנט פון דער ערשטער קאמפאניע — רעזערווו-אפיציר ה. ראבאוויצקי, קא-מענדאנט פון דער צווייטער קאמפא-ניע — פאדלאראנזשי פון רעזערוו ה' ראכמאן, אדיוטאנט פון דער ראיאן-קא-מאנדע ה' גליקסמאן.

די נארמאלע איבונגען פון לעניאו הויבען זיך אן דעם 1. סעפטעמבער. דער לעניאו צעהלט בערך 220 מאן.

פערשאלטען בלוט
גרויסער שפאנענדער ראמאן פון דער היינטיגער צייט

(14. פארטזעצונג)

— גאנץ שוין, נארעלע מיינס, דו ווייסט זיכער נישט פערלאנגען פון מיר קיין אויסטערלישע זאכען.

— אך, ניין, פאטער מיינער, איך זעה נישט קיין שום אונרעכט אין דעם, איך וויל בלויז מיט מיין בקשה פערשאפען נחת א דריטער פערזאן.

— אך, אזוי גאר. און דער דאזיגער דריטער פערזאן איז אודאי נישט קיין אנדערער, ווי אלפרעד מילער?

— יא, פאטער, — האט דאס מיידעל געזאגט א שיינענ-דיגע פאר שמחה.

— אלזא, זאג מיין קינד, וואס ווילסטו?

בעלא האט דערציילט שעהמעוודיג איהרע אויגען צו דער ערד און א פורפור-רויטקייט האט בעדעקט איהרע באקען. דאן האט זי אנגעהויבען מיט א קוים-הערבארער שטים, און זיך דערווייל געשפילט מיט איהרע צארטע פינ-גער צווישען דער ווייסער בארד פון איהר פאטער:

— דו געדענקסט דאך מסתמא, וואס דו האסט דיך ארויסגערעדט מיט מיין געליבטען, אז ער קאן מיך נאר זעהן ביי אונז אין שטוב?

— אודאי אזוי. און עס האט מיך טאקע זעהר געפרעהט, וואס ער האט מיינע בעדינגונגען אנגענומען.

— נו, יא, פאטערל — יא, אבער אלפרעד האט מיך געבעטען, אז איך זאל איהם דאס פערגעניגען אנטוהן און זיך היינט מיט איהם טרעפען אין דער ווערענדע צווישען די געדיכטע בוימער.

— וואס, ער וויל נישט מעהר אהערקומען?

— אך. יא, פאטער, ווען דו וועסט עס נישט ערלויבען דאן וועט ער זיכער אהערקומען. אבער ער מיינט, אז ס'וואלט נישט געשעהן, ווען מיר וואלטען דעם היינטיגען אוונט פערברענגט אונטער'ן פרייען הימעל.

— הם, ווייסטו וואס, בעלא, דער דאזיגער וואונש גע-פעלט מיר נישט. שטערט איהם דען מיין נעגענווארט?

— אך, ניין, ניין, פאטער. דאס נישט, ער האט מיר זאגאר געזאגט, אז דו קאנסט דיר רוהיג פערברענגען נא-הענט ביי אונז. אט אין דער שכנות'דיגער ווערענדע, וועלכע איז אינגאנצען אפגערוקט מיט א פאר טריט. און דאן וועלען מיר ביידע צוזאמען אהיימגעהן.

— אזוי האט ער געזאגט?

— יא, יא, טאטעשי, ער האט מיר זעהר פיל צו זא-גען וועגען אונזער צוקונפט און נאך און נאך! ער גלויבט, אז באלד וועט ער בעקומען זיין אנשטעלונג, כדי מיר זאלען אונזער פערלאבונג בעקאנט מאכען אין דער עפענטליכקייט.

— אזוי? — דאס לעצטע האלט שוין באלד אויס. האט ער שוין מיט דיר גערעדט וועגען די פערהעלטענישען פון זיין פאטער?

— יא, פאטער. אפיציעל, הייסט עס, האט ער מיר דער-וועגען נישט דערציילט, אבער לויט ווי כ'האב זיך אנגעשטויסען איז זיין פאטער א רייכער מאן.

— אזוי? — האט זיך לייכט ארויסגעריסען פון זיין ברוסט דאס ווארט.

אנשטאט צו געבען אן'ענטפער דער מאלער, איז ער לאנגזאם צוגעגאנגען צום פענסטער און ארויסגעקוקט אין דער ריכטונג צו דער ווערענדע צו.

בעלא איז מיט ווארטענדיגע בליקען געשטאנען הינ-טער איהם.

— זעהסטו פאטער. עס איז אונגאנגען עטליכע שריט אפגערוקט פון איין ווערענדע צו דער צווייטער. און דיר וועט עס געוויס אויך פערגעניגען פערשאפען, ווען דו וועסט אין דעם דאזיגען שעהנעם אוונט פערברענגען עטליכע שעה אין דער דאזיגער ווערענדע צווישען די דופטיגע ריחות.

— נו, זאל שוין זיין אזוי, בעלא, דו ביסט דאך מיין געליבטע טאכטער, און — — — ביי די דאזיגע ווערטער איז ער געבליבען שטעהן. דאס בלאס-געווארענע פנים פון מיידעל האט איהם אבער אין א פערלעגענהייט אריינגע-ברענגט.

— זעהסטו דען אין אונזער בעגעגעניש עפעס אן'עולה? — האט דאס מיידעל פערלעגען געפרעגט.

— ניין, ניין, גאט בעהיט. איך זעה דערין קיין שום שלעכטס נישט. געה, געה מיין קינד, און ווייס, אז דו שטעהסט איצט, ווי אויף שפילקעס. אפשר איז דיין חתן שוין אנגעקומען. געה! איך וועל אפשר דערנאך, ביי זיין אוועקגעהן, וועלען זיך מיט איהם ארומשמועסען.

— און דו וועסט נישט מיט מיר ארויסגעהן?

— ניין. איך בלייב אין דער היים. געה, מיין קינד, געה אין גאט'ס נאמען — האט ער געזאגט.

נאכ'ן אפשיד נעמען פון פאטער איז בעלא אוועק אויפ'ן בעשטימטען ארט.

פעלר איז געשטאנען ביים פענסטער און מיט דורכ-דרינגליכע בליקען פערפאלגט די געשטאלט פון זיין טאכ-טער, וועלכע האט מיט שנעלע טריט געאיילט אין יענעם עק גארטען.

אלפרעד מילער האט שוין טאקע געווארט אויף איהר.

פעלר האט פון דער ווייטענס בעמערקט, ווי זיין טאכ-טער איז אריינגעפאלען אין די ארעמס פון דעם יונגענמאן.

פלוצלינג האט זיך עפעס א נאגענדער צער אויסגעגאסען אויף זיין פנים. ער איז צוגעגאנגען צום שרייב-טיש און זיך דארט שווער אראפגעלאזט אויף א שטוהל. דאן האט ער זיך מיט דער האנד געריבען דעם שטערן און געמורמעלט:

— גאט אין הימעל, וואס זאל איך אייגענטליך קלערען וועגען מיין פרוי'ס לאנגער אפוועזענהייט? — האט זי ווירק-ליך איהר ציל דערגרייכט? איז זי פון קארל'ן פריינדליך אויפגענומען געווארען? אדער דורך איהר מורא'דיגער פער-צווייפלונג וועט זי צוריקקומען. [illegible] שום זאך. אך, גאט, מארגען איז דער צאהל-טאג פון מיינע שולדען און וואס וועט דא זיין, ווען זי וועט צוריקקומען מיט ליידיגע הענד?

זיין קאפ האט ער געהאלטען צווישען די הענד און עטליכע מינוטען איז ער געווען פערזונקען אין א טיפען נאכ-דענקען.

— איך קאן נישט לענגער ווארטען! ווער ווייס, אויב זי וועט מארגען קומען? — האט ער אויסגערופען, צוגעי-לענדיג צום שופלאד, כדי איהם צו עפענען.

— א, גאט, זאל איך וואגען צו טון? יא, דער טרינקענ-דער לאפט זיך אן אן א שטרוי — אזוי הייסט עס. אבער איך מוז עס טון, כדי צו ראטעווען מיין קינד, אבער איך שעהם זיך! — האט זיך פראנץ פערשטעלט מיט ביידע הענד דאס פנים.

— הא, ווי מיר איז עפיס א מאדנער געדאנק אדורכ-געפלויגען, ווען בעלא האט מיר דערציילט, אז איהר חתן איז א רייכער מאן? ! אבער וואס דארף ער זיך מיר דערוויסען? איך קאן דאך דערמיט צושטערען דאס גליק פון מיין קינד! רבונו של עולם, העלף מיר, גיב מיר אן'עצה, וואס כ'זאל טון? — האט פעלר אויסגערופען, פערברעכענ-דיג ביידע הענד. נאך א ווייל האט ער ווייטער צו זיך גע-רעדט:

— איך האב דאך א ברירה נישט צו דערציילען די סיבה פון מיין פערלעגענהייט. עס איז בלויז א פראגע, אויב איך זאל עס טון. וועט ער מיר נישט קאנען העלפען, וועל איך וועניגסטענס האבען רוה אויפ'ן הארץ. אז כ'האב אליין געטון, וואס איך בין נאר אומשטאנד געווען, כדי אראפצו-ווארפען פון זיך די שרעקליכע צרות. און אפשר קומט מאר-גען מיין פרוי צו פאהרען, וועל איך דאך בכלל נישט דאר-פען אנצוקומען צו זיין הילף. יא, איך מוז עפעס טון. איך טאר נישט זיצען מיט פערליימטע הענד.

שנעל האט ער גענומען א פעדער אין דער האנד אריין און אנגעשריבען עטליכע ווערטער אויף א בויגען פאפיר.

(פארטזעצונג קומט.)

המשך פון ראמאן „פערקויפטע נשמות" — זייט

ראַדיאָ פּראָגראַם

מאָנטאָג 25 אויגוסט

לאָדז (233,8) 11.58-12.05 שעה צייכען 13.15 –12,05 גראַמאָפאָן פּליטען מוזיק, 13.15-13.20 טעגליכער פּראָגראַם ווי אויך קינ: און טעאַטער רעפּערטואַר, 15.50-16.14 פאַרלעזונג, 16,15-17.10 גראַמאָפאָן פּליטען 17.10-17.25 קאָמוניקאַציע אי׳ נערזיכט, 17.35-18 „לאָדזשער פּאָסט קאַסטען״, 18-19 לייכטע מוזיק פון וואַרשאַ, 19-19.20 פּערשידענעס, 19.20-19.35 טעכנישע געשפּרעכען טר. פון וואַרשאַ) 19.35-19.50 שול קאָמוניקאַט ווין פּ.צ.פּ. 19,55-20 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזשער האַנדעלס-קאַמער פאַרלעזען פון פּראָגראַם אויף ריינסטאַג. קאָמוניקאַטן און שעה-צייכען פון וואַרשאַ 20-20.15 ראַדיאָ פּרעסע זשורנאַל 20.15-21 ווידעל רעציטאַל 21-28 פּאָפּולערער קאָנצערט פון דער דאָלינע: שווייצאַרסקאַ 22.-22.15 פעליעטאָן (טר. פון וואַרשאַ), 22.15-24 וועטער, פּאָליציי, ספּאָרט, פּ.צ.ט קאָמוניקאַטען ווי אויך טאַנץ-מוזיק פון פּאָלאָניאַ - פּאַלאַס האָטעל אין וואַרשאַ.

ראַווגער ישיבה דראָהט אונטערגאַנג

דער מאַטעריעלער מצב פון דער ראַוונער ישיבה איז לעצטענס געוואָרען זעהר ערנסט. עס איז נישטאָ קיין שום מיטלען אויסצוהאַלטען די פּרעמדע תל מידים, שוין אָפּגערעדט פון צאָהלען טלמידים און לעהרער. עס איז נישט אויסגעשלאָסען דאָס אויב עס וועט נישט געשעהן אומגליכען קיין שינוי-לטובה וועט זיך די ישיבה שליסען.

50-יעהריגער יוביליאום פון יודישען לעהרער-פעראיין אין ביירן

מ ו נ כ ע ן, (יט״א)

די טעג האָט דער יודישער לעהרער-פעראיין אין ביירן געפייערט זיין 50-יעהריגען יוביליאום. די פייערונג איז פאָרגעקומען אין ווירצבורג. עס זיינען געהאַלטען געוואָרען אַ ריהע בעגריסונגס רעדעס.

טשעכאָסלאָוואַקישע רעגירונג סובווענציאָנירט דעם „מכבי"-פערבאַנד

פּ ר אַ ג. (יטא) ווי די „יטא" וועלט געוואויר, האָט דאָס טשעכאָ-סלאָוואַקישע געזונדהייטס-מיניסטעריום ערטיילט דעם מכבי-פערבאַנד אַ סובווענץ אין דער הויך פון 10.000 קראָנען אזוי ווערום איז „מכבי" פעהרעכענט געוואָרען צו די גרויסע ספּאָרט-פעראיינען, וואָס געניסען פון רעגירונגס-סובווענצען.

די טראַגעדיע פון מענשליכער און נאַציאָנאַלער פוסטקייט

(ענדע פון זייט 3)

רוב מנין און רוב בנין פון דער גאַנצער יודישער אימיגראַציע אין פראַנקרייך איז נאַ געמיגראַנטישע האָט נישט געשריבען אַ טענדענץ ראָמאַן. זי איז ווייט פון וועלכע איז סאָציאַלישע אָדער נאַציאָנאַלע פראָבלעמען-פאָרשונגען. זי צווינגט נישט אויף איהר לעזער קיין שום פאַראויסגעשטימטע מסקנות: זי איז אָבער אַ קונסטלערין, זי לאָזט אַמאָל פאַלען אַ וואָרט, אַ רמז, און דער לעזער אַליין קומט אונפערמיידליך צו גאַנץ בעשטימטע פועלי-יוצא׳ס. אויפ׳ן שיף, וואו גאָלדער שטאַרבט, אויפ׳ן וועג צוריק קיין פראַנקרייך, פאָהרט צוזאַמען מיט איהם אַ יודישער יונגערמאַן, אַן עמיגראַנט פון רוסלאַנד. פונקט אזאַ עמיגראַנט, ווי דוד גאָלדער איז געווען מיט עטליכע צוואַנציג יאָהר צוריק. און דער אַלטער גאָלדער קוקט אויף איהם מיט יאוש און רחמנות-נקפּיהל. ער ווייסט וויפיל זיין איינעגענער ערפאַהרונג, וואָס פאַר אַ מאַטערנישען, וואָס פאַר אַ קאַמף שטעהט פאַר דעם יונגערמאַן אין דער גרויסער און אומרחמנות׳דיגער וועלט-שטאָט פּאַריז. און צוליב וואָס כדי רייך צו ווערען, כדי אומגליקליך צו ווערען? כדי צו פערלירען דאָס אַלטע אוננ ישט בעקומענע קיין נייע לעבענס-אונהאַלט. דאָס זענען פרובען פון זיין אָדער נישט זיין פאַר דעם נייעם יודישען ישוב אין פראַנקרייך. און דעם שווערען מאַנ-טענגליכען קאַמף פאַר דער עקזיס-טענץ, פאַר׳ן „מאַכען אַ לעבען" פערגעסט דער יונגער יודישער ישוב אין פראַנקרייך וועגען אַט די פראַגען, וועגען דעם זין, וועגען דעם מהות פון זיין עקזיסטענץ. די קונסטלערין האָט די פראַ-בלעמען טיף דערפיהלט און שאַרף גע-שטעלט. די קונסט האָט אין דעם פאַל איבעריאָגט דאָס לעבען. דאָס איז אָבער נישט מעהר ווי אַ פראַגע פון צייט. דאָס יודישע לעבען אין פראַנק-רייך הויבט אָן זיך צו סטאַביליזירען. אָנצונעהמען בעשטימטע פאָרמען. און גראָד איצט שטעהט דאָס יודענטום אין פראַנקרייך על פרשת דרכים. וועט עס איהם געלונגען אויסצומיידען די טראַגע-דיע פון דוד גאָלדער, די טראַגעדיע פון מענשליכער און נאַציאָנאַלער פוסטי-קייט.. (יט״א).

—=0§0=—

7-kl Szkola dla żyd. inteligencji (Zakła Freblowski)

Kacenelson-Nachumow

ul. Pomorska 20 (tel. 183-40) Zapisv w g. 4—7 pop.

7-קל. שולע און (פרעבעל-שולע) פאַר קינדער פון יודישער אינטעליגענץ קאַצענעלזאָן - נאַחומאָב פּאָמאַרסקאַ 20, טעלעפ. 183-40 (איינשרייבונגען פון 4-7 נאָכמיטאָג)

די שול-קאַנצעלאַריע נעמט אָן איינשרייבונגען פון קנאַבען און מעד-כען, וואָס זענען איז שולצוואַנג. אין פאָרבערייטונגס-קלאַס (A) ווערען אָנגענומען קינדער פון $5^1/_2$ יאָהר. אין פ ר ע ב ע ל - ש ו ל ע (שפּיל-שולע) קינדער פון 3–7 יאָהר.

די אינטעריכטס-שפּראַך אין שולע, ווי אויך אין פרעבעל-שולע איז פּויליש. פיר קנאַבען פיר מעדכען אַ פערגרעסערטער קורס פון העברעאיש און אַלע למודי-קודש אונטער דער הנהלה פון ר׳ י. ב. קאַ-צענעלסאָן. אַ ספּעציעלער קורס פון טענץ, ריטמיק, פּלאַסטיק לויט׳ן פּראַג. פון טאַנץ-שולען פיר קינדער אונטער פאַכמ. לייטונג פיר פיזיש-שוואַכע קינדער, ווי אויך פיר אונבעמיטעלטע ווירד געגעבענט אַ

נאָכמיטאָג-שולע | ביז 50% ביליגער | נאָכמיטאָג-פרעבל-שולע

אינזש. אורי גליקליך וואַרענט, אַז

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בע-שליסט צו קויפען וועלכע נישט איז מאַשין, וועלכען נישט אין אַרטיקעל פיל דער טעכנישער בראַנזשע, ווענדעט זיך צוערשט

צו אונז

מיר האָבען די גענעראַל-פערטרעטונג פון פערשידענסטע ערשטקלאַסיגע, וועלט-בערימטע אויסלענדישע פאַבריקען און דע אויסשליסליכע רעכט צו פערקויפען זייערע אויסאַרבייטונגען אין פּויל

איידער איהר מאַכט דעם לעצטען דעצידירענדען טריט און בעשליסט צו קויפען

שוין גנוצטע לאָקאָמאָבילן, מאָטאָרן, אויטאָמאָבילן אָדער פער שידענסטע אַנדערע אַרטיקלען פון דער טעכנישער בראַנזשע,– בעראָט זיך צוערשט אומבעדינגט מיט אונז

אונזערע אינזשינערן, ערפאַרענע ספּעציאַליסטען אויף אַלע געביטען, וועלן אייך געבען זייער פאַכמענישע מיינונג, נאָך גע-נויער אויספּראָבירונג און איבערנעמענדיג אויף זיך די פולע גאַראַנטיע.

מיר שטעלען גלייכצייטיג איין פערטרעטער אין אַלע פונקט פון דער פּוילישער רעפּובליק. מיט אָפערטען קענען זיך ווענדע נור פערזאָנען מיט פעראורטיילאָזער פערגאַנגענהייט, וואָס בע זיצען אנטשפּרעכענדע בעסטע רעפערענצען, אויסערסט טיכטיגע ענערגישע און רעפּרעזענטאַטיווע. געוויסע טעכנישע קענטנישע זענען געווינשט.

מיר ליפערן דאָס בעסטע אויף מעגליכסט גוטע בעדינגונגען.

ווענדעט זיך שוין צו אונז, דען אָן ריזיקאָ וועט איהר האָבען ביידייטענדע געלד געווינסען:

Inż. Urij Gliklich, Warszawa,

Elektoralna 11/12

skrz. poczt. 393. —— Tel. 36-76.

קלאַנג-פילם-טעאַטער „MIMOZA" ul. Kilińskiego 178

היינט און טעגליך! פון קלאַנג-פילם א. נ.:

דאס ליד פון דער סטיכיע

אין די הויפּט-ראָלען:

Gary Coper Lupez Velez Louis Wolhheim

אנפאַנג פון די סעאַנסען: שבת, זונטאָג און חגאות 3.30 נאָכמיטאָג אין די וואָכען - טעג 5,30 7,30 און 9,15 די פּרייזען זענען נישט פערגרעסערט

לעזט! אַכטונג! אַכטונג!

קאָנקורענץ-פּרייזען!

כדי צו ערמעגליכען די ברייטסטע קרייזען פון ג׳ פּובליקום צו בעקו מען אַ ביליגע און גוטע קינסטלערישע אויפנאַהמע׳ זענען די פּריי זען אין מיין פאָטאָגראַפישען אַנשטאַלט געוואָרען פערקלענערט ווי

12 שטיק	(„Express pictures")	זל.	2
6 „	פאַסט-פאָטאָגראַפיעס	„	2
6 „	פאַסט- „ בריוו	„	6
6 „	„ „ אויף זייד	„	8

אַכטונג צו אַ ½ טוץ יעדענע פאַסט-פאָטאָגראַפיעס גיט מען צו אַכטונג

אַן׳אָריגינעלען פּאָרטרעט בחנם!!

ס׳ווערען אויך אויסגעפערטיגט פּאָרטרעטען אין ראַה-מען און אויך אַ פערקויף פון ראַהמען

קומט און איבערצייגט אייך! מיט אַכטונג

„PARISIEN" קונסט-אַנשטאַלט פראַנציסקאַנער 30.

לעזט און אַבאָנירט דאָס „לאָדזער טאַגעבלאַט"

„PRACA"

פראָפעסיאָנ. קורסען פאַר פרויען ביי דער געז. צו פערשפּרייטען פּראָפ. אַרבייט אין לאָדז, וואָלטשאַנסקאַ 21. ס׳ווערט בעקאַנט געמאַכט, אַז עס ווערט אָנגענומען איינשרייבונגען אויף פּאָלגענדע אָפּטיילונגען: 1) דאַמען-צו-שניידעריי, 2) שטיקעריי, 3) וועש-נע-העריי, 4) אָנדולאַציע, 5) מאַניקיר, 6) גאַרסעטען-מאַכעריי. 7) הוטען-פּוצעריי. דער סעקרעטאַריאַט נעמט אָן איינשריי-בונגען טעגליך פון 9–1 און פון 3–7

אַלע יודען מוזען וויסען,

דאָס אַקטען, אינטערציזעס, דאַראָוויזנעס ווי אויך קלאַוזולעס און זאַבעזפּיעטשעניעס ווערען ערלעדיגט אין פערלויף פון 24 שעה אין דער רעכטסקאַנסולטענטען-ביורא „וועסטאַ" צעגיעלניאַנאַ 43. בעמ. מיר קויפען פּראָטעסטירטע וועקסלען

אַ פאַבריקס-לאָקאַל

אין צענטרום פון שטאָט, ביליג דירה-געלד פון זאָפאָרט צו פערדינגען. געניטערס צו ערפאַהרן פּילסודסקיעגאָ (ווסכאָדניאַ) 33 № וואוינונג 5.

שוין ערשינען ד׳ אויגוסט-נומער

פון דער לאָדזער צייטשריפט פאַר ווירטשאַפטליכע, געזעלשאַפטליכע און קולטורעלע פראַגען

אילוסטרירטער „פּוילישער מאַנטשעסטער"

אונטער דער רעדאַקציע פון אלי באָרוכין מיט אַרטיקלען פון: דעפּ. ד״ר י. ראָזענבלאַט, ד״ר אריה טאַרטאַקאָווער, אָסקאַר בערמאַן, סטאַראָסטע אַלעקסי רזשעווסקי, נ. שפּעט, נאַטשעלניק עדייאַרד ראַסעט, אלי באָרוכין, יוליאַן טובים, אַדוו, פּיאָטר קאַן, מיעטשיסלאַוו בראָין, אַדאַם קאָנאַרסקי, מאַג. יוזעף ליטווין א.א.

דער נומער איז אילוסטרירט.

פּרייז 75 גראָשען

שרייבען שעהן און שנעל

לערנט אויס דער בעריהמטער קאַליגראַף ל. בערמאַן אין 15 לעקציעס. אויך ווערט אויסגעלערנט גוט שרייבען אַ יודישען בריף אין 15 טעג, אפילו דעם וואָס קען גאָרניט. די עלטער שפּילט קיין ראָלע ניט.

זאַוואַדזקאַ 19 פר, 1 שט.

אַכטונג!

די אַלע וואָס בעזיצען פּראָטעסטען פון ה׳ וואָלף גאַרפינקעל, בענדין, ווערען געבעטען מיט מיר זיך צו פער-שטענדיגען מיט׳ן צוועק צו ערקלערען דעם אויבענדערמאָהנטען אַ אופאַדלאָסט. מיט אַכטונג

Izrael Falke

Łódź, Północna 4, tel. 132-38

ס׳ווערט געזוכט

אין אַ סוויטער-פאַבריק קראַפּט-שפּולערינס, קראַפּט - פּע-דע-אַרבייטער און מאַשין-נייערינס. זאַטאַן טייער, אַנגראַדאָוואַ 9.

הולך בתומילך בטח, ומעקש דרכיו יודע

גויל אלו רקיעי, קני כל חורש תא:
דיו אלו ימי וכל מי בנישו תא:
ידי ארעא ספרי ורשמי רשו תא:

קענען נישט איבערגעבען דאָס רע-יעלקייט פון דער אַלט-בעוואוסטער רעכטסקאָנסולטענטען-ביוראָ פון ה׳

מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

(זאַכאָדניאַ 52) טעל. 148-79

וואו עס ווערט פּינקטליך ערלעדיגט, גע-וויסענהאַפט געשריבען אַלערליי ביטעס: ציווילנע, קאַרנע, האַנדלאָווע אַפּעלאַציעס, אַדוואָקאַניעס, קלאַוזו-לעס, זאַבעזפּיעטשעניעס אויף אַלע שטעט אין פּוילען, וועגען דירות אין אורושאַנד ראַזיעמטשי. ווי אויך איבער-זעצונגען אין אַלע שפּראַכען. מיט אַכטונג

ד. מאַנעלאַ, פּיעטריקאָווער 17

וויכטיג פאַר דאַמען!

מאַכט איך די עלעגאַנטסטע דאַמען-הוטען נאָך דער לעצטער פּאַריזער מאָדע און די עלטעסטע הוטען איבער-אַרבייטע איך אויף גאַנצליך ניי. געדענקט די אַדרעס:

פאַר נאָר 2.50 זל.

23 זאַוואַדזקאַ 23

בעמערק.: גיי היטען די לעצטע נייהייטען אין פּ מ נ ע ר ביליגער 50 פּראָצ. אויספערטיגונג ווי איבעראַל.

„TOLA"

פערקויפטע נשמות

שפּאַנענדער ראָמאַן

(133 פאָרטזעצונג)

– אַך, ווי וועה עס טוט מיר! — האָט ער געברומט, וואָרט, וואָרט, דו וועסט מיר דערפאַר טייער בעצאָהלען. איך האָב שוין מעהר ווי אויסגעטערסעוועט, אַביסעל מעהר עלעגאַנטערע דאַמען, ווי דו ביזט, איך וועל דעריבער נישט מאַכען קיין שום צערעמאָניעס מיט אַזאַ שלעפּערין. ווי דו ביזט. וואַרט דו שלאַנג איינער, דערווייל קען איך נאָך נישט געניסען פון מיין נצחון, דו וועסט יעצט אַזוי בלייבען ליגען געפּעטעט, אָבער דו וועסט אויך ליידען אַזעלכע יסורים, און ווען מיין אָרעם וועט זיין פערבאַנדאַזשירט, וועל איך שוין ברעכען מיין עקשנות, קרעכץ אַביסעל, דו איינגעשפּאַרט בעשעפעניש, גישט לאַנג און עס וועט אויף דיר קומען די ריזה.

קאַפּיטעל 55.

אין בעהעלטעניש אויף די שטאָט-מויערען.

די פערצוויפעלטע געשרייען פון האַנגע׳ן האָבען אָפּ-געקלונגען ווי אַ קול אין דער מדבר. די געשרייען זענען געוועין שוואַכע, פול מיט טרעהרען, און דאָס קוויטשען פון פאָרטקע-טירעל האָט פערטויבט דאָס געשריי פון דער בלאָנד-האָריגער האַננאַ.

בריטשטייד האָט פערלאָזט דעם פּאַרק. נישט פאַר-פיהלענדיג, אַז ער געפינט זיך אזוי נאָהנט פון זיין געליב-טער. ער האָט זיך געזעגענט מיט דער פירשטין, וואָס האָט איהם געפּרובט פערהאַלטען נאָך עטליכע מינוטען. די לבנה האָט העל בעלויכטען איהר דעקאָלטירטען בוזעם, וואָס האָט מעהר ווי איין מאָנסביל אַרויסגעפיהרט פון גלייכגע-וויכט. נאָר איין איינציגער בריטשטייד איז געווען גלייכ-גילטיג צו איהר.

זי האָט נאָך אַלץ געהאַלטען, אַז זיין קאַלטקייט צו איהר נעהמט זיך פון זיין שעהמעוודיגקייט, נישט-דרייסט-קייט. זי האָט אין איהם געוואָלט ערוועקען אַ ליבעס-געפיהל און ליידענשאַפט. אָגער דערצו האָט זי געמוזט לענגער פערבלייבען מיט איהם, און נישט אַ שעה צייט, וואָס ער פלעגט העכסטענס ביי איהר פערברענגען.

— איהר האָט מיר געבראַכט אזוי פיל געלד – האָט זי אָנגעהויבען מיט אַ שטילער שטים, – און פונדעסטוועגען איז דאָס, ווי אַ טראָפען אין ים אַריין.

— איך וועל נאָך מעהרער ברענגען,—האָט בריטשטייד זי בערוהיגט.

— אַך, דאָס געלד. – האָט זי אַ זיפץ געטון – העֶרט אויס, איך וועל אייך באַלד אַלעס דערצעהלען. דער קעניג האָט מיך די לעצטע צייט זעהר שטרענג געהאַלטען, ווייל ער איז זעהר קאַרג. איך האָב דאַמאָלס געמוזט מיר באָר-גען געלד אויף פּראָצענט, אַזוי, אַז איך האָב זעהר אַ סך חובות, כמעט ביי אַלע פּראָצענטניקעס אין גאַנץ פּאַריז. זיי האָבען ביי מיר גענומען זעהר אַ סך פּראָצענט. אַלע מיינע בריליאַנטען זענען פערזעצט, און היינט האָב איך מיך נאָך, צו אַלע צרות דערוואוסט, אַז מען האַלט מיך ביים אַרויסוואַרפען פון שלאָס.

דער הערשער האָט זיך אַ ווייטע פערטראַכט, דער-נאָך האָט זיך אַ שמייכעל געלייגט אויף זיינע ליפען.

מיט פייערדיגע אויגען האָט די פירשטין געקוקט אויף איהם, ווייל זי האָט איהם ס׳ערשטע מאָל געזעהן אַ שמייכלענדען, און עס האָט זיך איהם אויסגעדוכט צו זיין אַ סך שעהנער, ווי געוועהנליך.

— דערויף איז פאַראַן אַ עצה,—האָט ער געזאָגט.— שרייבט צו אייערע בעל-חובות, אז איהר וועט אין קורצען ערלעדיגען די חובות. זאָלען זיי אַלע קומען אין איין שעה און דו, פירשטין וועסט אַלעס ערלעדיגען.

— דאָס איז אונמעגליך, איך האָב נישט אַזויפיל געלד,

– איך וועל ברענגען דאָס איבריגע, וואָס וועט פעהלען.

– אָבער די קאָלאָסאַלע פּראָצענטער?

– און אַלעס מוז ערלעדיגט ווערען, עס טאָר נישט פעהלען קיין איין גראָשען, איך חזר נאָך אַמאָל איבער, אז עס טאָר נישט פעהלען קיין איין גראָשען, עס וועט שוין זיין אַלעס אין בעסטער אָרדנונג.

— אָבער דאָס איז דאָך אַלעס אַרויסגעוואָרפען געלד. בריטשטייד האָט זיך איינגעבויגען און עפּעס אָנגעהויבען שעפּטשען אין דער שטיל.

איהר בוזעם האָט אָנגעהויבען זיך שטאַרק בעוועגען, ווען זי האָט דערזעהען זיין שעהנעם קאָפּ אַזוי נאָהנט, זי האָט שווער אָפּגעזיפצט, זי האָט איהם שטאַרק געוואָלט אַ קוש טון.

איהר אומבעשרייבליכער שטאָלץ האָט זי צוריקגע-האַלטען, זי איז איבריגענס געווען זיכער דעריך, אַז פריער צי שפּעטער, וועט ער בעטען ביי איהר ליבע..

אין יעצטיגען מאָמענט האָט זי שטאַרק פּראַינטערע-סירט דאָס שטילע איינרוימען אין אויער, ווייל זי האָט אויסגעבראָכען אין אַ הילכיג געלעכטער׳ ווי אַ לוסטיג, צעשפּילט קינד, ווען עס איז געלונגען אָפּצוטון עפּעס אַ קינדער-שטיק.

— אויסגעצייכענט, — האָט אויסגערופען די שעהנע פרוי – סיי ווי וועל איך בעצאָהלען מיינע חובות און דער-נאָך כאַ, כאַ, כאַ...

(פאָרטזעצונג קומט.)

אַבאָנעמענטס-פּרייז [illegible] אַנאָנסען-פּרייז [illegible] ניצן—20 פּראָצ. אין אויסלאַנד—1,25 דאָלאַר [illegible]

Redaktor-wydawca K. Hamburski

Drukarnia B. i M. Hamburskich w Łodzi, Piotrkowska 18.